

ELOFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 3 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyiltér sora 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1904.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Csütörtök, április 21.

Sztankovits üzletvezető — a sztrájkról.

A magyar államvasutak forgalmi személynete, a mint az előrelátható volt, ma reggel beszüntette a munkát. Ez megtörtént az aradi pályaudvaron, s az aradi üzletvezetőséghez tartozó állomások legnagyobb részén. Ezt az eseményt, a mely óriási zavarok okozója volt, Aradon egy másik tetőzte: az üzletvezetőség központi tisztviselőinek legnagyobb része is beszüntette a munkát, szolidaritást vállalván egy tisztviselő-társukkal, Bene Gyula ellenőrről, a kit Sztankovits Miklós aradi üzletvezető felfüggesztett állásától.

Ezzel a végső pontig jutott az elkecseregedés, a melyet a képviselőházhoz benyújtott, a vasuti tisztviselők és alkalmazottak fizetésrendezési törvényjavaslata kellett. Három irányban hangzanak a sérelmek, a melyeket felsőbb tisztviselői körökben is igazaknak ismernek el: a mit a javaslat a fizetésemelésben ad, lakberben elveszi; nem biztosítja az automatikus elbéléptetést; mostohán gondoskodik különösen a mozdonyvezetők sorsáról, a kik a legfárasztóbb munkát végzik.

Beljebb, részletes tudósításainkban összefoglaljuk a mai napnak rendkívüli eseményeit, a melyek kihatással voltak az üzleti és egyéb tevékenységnek minden részére, s ugyszólván elképzelhetetlen állapotokat teremtettek országszerte.

A ma történetekre nézve az Aradi Közlöny egy munkatársa ma délután fölkereste Sztankovits Miklóst, a Magyar Államvasutak aradi üzletvezetőjét, s vele hosszabb, érdekes beszélgetést folytatott.

Arra a kérdésre, hogy mik voltak Bene fölfüggesztésének okai, az üzletvezető a következőkben adta elő a történeteket:

— Reggel, hat óra öt perckor a 608. számú vonaton, a mely Budapest felől jött és Erdély felé volt indulandó, személynete történt. A vonat már indulásra készen állott, a mikor a mozdonyvezető kijelentette, hogy nem akarja a vonatot elindítani. Én, a ki az egész éjjelt a pályaudvaron töltöttem, magam elé idéztem és kérdeztem, hogy miért nem akar menni. Azt felelte: „Nem merek, mert a kollegáim nem engedik.” Ezzel a pályaudvaron csoportosult, mintegy kétszáz főnyi személynetre mutatott. Én a szívére beszéltem, majd azt mondtam: „Jöjjön velem.” A tömeg közé mentem, a hol engedelmesen utat nyitottak. Az állomásfőnököt utasítottam, hogy a mozdonyt egy hivatalnok is kísérje. Erre a mozdonyvezetővel a mozdony elé mentem, s azt mondtam neki, hogy teljesítse köte-

lességét. Ez meg is történt a nélkül, hogy a tömeg valamit szólt volna. A vonat el is indult, és a mint később távirati jelentésekből megtudtam. Gyulafehérvárig jutott el.

Ezután a pályaudvaron álló, kétszáz főnyi vasutas-csoporthoz léptem, és igyekeztem a szívükre beszélni. Kértem, hogy teljesítsék kötelességüket. Vegyék figyelembe, mondtam, hogy a fizetésrendezés most már törvényjavaslathoz van foglalva, s azt legközelebb a képviselőház pénzügyi bizottsága fogja tárgyalni. Most már nem áll módomban se nekem, se az igazgatóságunknak, hogy az ügybe beavatkozzunk. Most már csak a törvényhozás határozhat. Egyébiránt, mondtam, ők felvilágosították az itt lakó országgyűlési képviselőket, a mint a budapestiek az ottaniakat. Tudjuk, hogy a mint az egész ország, a képviselők is szimpatizálnak a vasutasokkal és törekvéseikkel. Ők segíteni fognak a dolgon, a mennyire lehetséges lesz. De se az országgyűlés, se a kormány nem fogják tűrni, hogy Budapesten utcai parlament alakuljon, s az reájuk nyomást gyakoroljon. Ez nem egyeznék egyiknek méltóságával se. Bizzanak abban, hogy a képviselőház, a mennyire lehet, segíteni fog helyzetükön.

Láttam, hogy erre megnyugodtak. Egyikük, teljes tisztelettel, szót emelt, s azt mondta, hogy ők hirtelenében nem adhatnak választ, hanem engedjem meg, hogy előbb tanácskozzanak fölötté, s egy óra múlva adjanak feleletet. Impresszióm ekkor határozottan az volt, hogy ők nem fogják a munkát beszüntetni. En tovább mentem és egy ismerőssel beszélgettem.

Ekkor láttam, hogy Bene ellenőr a teheráruraktár rámpájára állott és beszélni kezdett a többiekhez. Nagy éljenzés fogadta szavait, s néhány perc múlva maga Bene jött hozzám, s így szólt:

— Kötelességem volt a személy- és vagyonbiztonság érdekében a munka megszüntetését ajánlani, s ezt elhatározták. Üzletvezető ur, vegye ezt tudomásul, és tessék engem fölfüggeszteni.

Erre nem válaszoltam semmit. Mikor bejöttem a hivatalba, tájékoztatni akartam magamat az iránt, hogy mit mondott. Magamhoz hívtam Benét, s itt elmondta a vasutasokhoz intézett beszéde tartalmát. Ezt különben, egy jelenlevő jegyzeteinek alapján készült vázlatból is megtudtam. Beszédének lényege körülbelül ez volt: „Azt látja, hogy a forgalom biztonsága, a személy- és vagyonbiztonság

veszélyeztetve van. A forgalmat fentartani úgy se lehet, mert Budapest is beszüntette a munkát. Nehogy az alkalmazottak élete is veszélyeztetve legyen, a további tevékenységet szüntessék be.” Mikor ő kijelentette, hogy beszéde ezzel megegyezik, így szóltam hozzá:

— Látja, ezt rosszul tette. Senkitől se kapott erre fölhívást, és hozzám se jött, mielőtt ezt tette volna. Reám a vasutasok magatartása azt az impressziót tette, hogy ők nem fogják a munkát beszüntetni. Ön azonban meghusítottta azt, hogy az általam előadottak fölött tanácskozhassanak, s hogy a munkába állás nem történt meg, ön az oka.

Bene kijelentette, hogy tudatában van cselekedetének, a mire én őt állásától felfüggesztetem, és ellene a fegyelmi eljárást megindítottam.

— Hogy történt a többiek szolidaritásba állása? — kérdezte tudósítónk.

— A tisztviselők kértek, hogy másítsam meg elhatározásomat, a mire én azt feleltem, hogy nem tehetem, mert Bene ugyszólván invitálta a maga felfüggesztését. Egyben felfüggesztettem a tanácskozást, mert akkor jött ép Ludvig elnökigazgató urnak az igazgatóság nevében kiadott rendelete, a melyet be is mutattam nekik s a melyben az összes államvasuti alkalmazottak utasítottak, hogy mindennemű tanácskozásoktól tartózkodjanak, mert az a szolgálati fegyelem ellen való vétségnek fog tekintetni, és szigoruan büntettetni. Erre elhagyták a hivatalt.

— Az üzletvezetőség tisztikarából hányan hagyták abba a munkát?

— A tisztikarnak körülbelül a fele. Mindez ideig csak úgy fogtam föl a dolgot, hogy csak eltávoztak a hivatalból, s nem akartam abban az izgatott hangulatban erélyesebb intézkedésekhez nyulni. Most azonban kénytelen voltam utasítani az egyes osztályok vezetőit és a szolgálati főnököket, hogy holnap délelőtt tíz órakor vizsgálják meg a hivatalokat, konstatálják, hogy ki van jelen, ki van indokoltan távol. A kik indokolatlanul elmaradnak, azokat, — ha csak időközben az igazgatóság másképp nem intézkednék, — kénytelen lennék fegyelmi eljárás alá vonni és felfüggeszteni.

— Mikorra remélhető a forgalom helyreállítása?

— Azt még nem tudni. Annyi azonban előrelátható, hogy holnap reggel még nem fognak vonatok Aradról indulni. Az üzletvezetőség területén fenáll még a

munka a piski-petrozsényi és piski-tóvisi vonalon. Ott még nem sztrájkolnak. Ellenben szünetel a munka a piski-budapesti vonalon. Az üzletvezetőség kezelése alá tartozó helyi érdekű vonatról még nem kaptam értesítést. A 605. számú személyvonat, a mely Erdély felől jött és ma délelőtt tizenegy órakor kellett volna Aradra érkezni, *Paulsig* jutott; ott fölbomlott. Aradról reggel két vonat indult még ki: a 609-es, a mely 5 óra tíz perckor indult el, *Korbuly* József főfelügyelő vezetésével. Ez *Szajolig* jutott. A másik: a 608-as, a melyet a piskii forgalmi főnökség egy embere vezetett, *Gyulaféhérvárig*. Ezek a mai forgalom utolsó adatai.

— Mi a nézete az üzletvezető urnak a fizetésrendezési törvényjavaslatokról?

— Erre természetesen nem nyilatkozhatom. Csupán azt akarom megemlíteni, hogy a képviselőház elé terjesztett törvényjavaslatba, tollhibából egy tévedés csuszott be, amelyről már tegnap, az igazgatóságnál fölvilágosítást nyertem, s azt valószínűleg ma publikálni fogják. Ez, hogy a *mozdonyvezető törzsfizetése* nem lehet tovább 1600 koronánál. Ez tévedés. A dolog úgy áll, hogy az új javaslat szerint a *mozdonyvezetők fizetése 2200 koronáig mehet*. Az is valószínűleg tévedés lesz, hogy az *almazdonyvezető* nem léphet elő *mozdonyvezetővé*.

— Nem fogja a mai forgalom-szünetelésért az államvasutakat kártérítési kötelezettség terheli?

— Nem, mert a sztrájk *vis major*-képez, amely már bíróságiag el van ismerve. A teherforgalmat már beszüntették az államvasutak egész területén, s a felek értesítették és felhívták, hogy a feladásra szánt árukkal diszponáljanak. Csupán az a kérdés, hogy a mikor például valahol az állomásfőnök áll sztrájkba, s a félnek ezáltal nemcsak nem szállítatik az áruja, hanem egyéb kárt is szenved: miután az alkalmazottak mulasztásaiért a *Máv. felelős*, mint fog ilyenkor a bíróság dönteni. A bíróság fölfogásától függ, hogy fogja-e kötelezni a Máv.-ot kártérítésre az oly alkalmazott mulasztásaiért, a ki ép a Máv.-val szemben tagadta meg a szolgálatot.

— Tett üzletvezető ur még valamely különös intézkedéseket.

— Igen. Az állomáson levő vagyon és áruk biztonságba helyezésére kértem a katonai állomásparancsnokságtól egy *felsőzázad katonát*, s a számosztályban levő pénzek és értékek őrizetére szintén *katonára bízott*.

Azután, beszélgetésben szó esett arról, hogy ez a második vasuti sztrájk, a mióta a vasutak intézménye fenáll. Az első *Olaszországban* volt, a mikor úgy segítettek rajta, hogy a vasutasokat, mint tartalékosokat egyszerűen *behívták tényleges szolgálatra*, s *katonai fegyelem alá rendelték őket* s ez megtörte a sztrájkot. Ilyenről azonban nálunk a dolog természeténél fogva nem lehet szó, annyival kevésbé, mert ez a részleges mozgósítás-féle hosszabb előmunkálatokat venne igénybe.

Sztankovits üzletvezető egész nap, folyton kapta a táviratokat a különböző állomásokról. Érdekes volt ezek között a *dévai csendőrszárnyparancsnokság* jelentése, a melyik szerint egy csendőrörnek valamely vasuti állomásra leendő kivezénylésére vonatkozó sürgönyét, a melyet vasuti vonalon kellett volna továbbítani, a *livazényi állomás nem akarta továbbítani*. A csendőrszázados ez ellen intézkedést kért, de az üzletvezető természetesen nem intézkedhetett.

A vasutas-sztrájk a Házban.

(Tisza és Hieronymi nyilatkozatai.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, április 20.

A képviselőház mai ülése előtt a folyosó csupa idegesség és izgatottság volt. A vasutasok mozgalmáról és a sztrájkról volt szó, melyről a legnagyobb nyugtalanság közt beszélgettek a honatyák.

Még az ülés előtt *Lovász Márton* és *Vázsonyi Vilmos* felkeresték *Perczel Dezső* képviselőházi elnököt és engedélyt kértek tőle, hogy napirend előtt felszólalhassanak. *Perczel* kapacitálni akarta őket, hogy napirend előtti felszólalás helyett inkább az ülés végén, *interpelláció formájában* tegyék szavát a vasutasok dolgát. Ebbe azonban *Lovász* és *Vázsonyi* nem egyeztek bele

s ebben a véleményben osztozott az egész ellenzék.

Végezetül is *pártközi konferencia* tartásában egyeztek meg, de *ez nem vezetett semmiféle eredményre*. Így aztán bevitték a kérdést a Házba és ott a legszenvedélyesebb vitatkozás között tárgyalták.

Ezekről az eseményekről a következő távirati tudósítást adjuk:

A pártközi konferencia.

A folyosókon még az ülés előtt szóba jött egy *pártközi konferencia* tartásának terve. *Perczel* Dezső elnök összehívta a pártok vezető embereit. Értesítették a tervről *Tisza* István gróf miniszterelnököt, majd *Hieronym* Károly kereskedelemügyi minisztert is, a kit meghívtak a Házba a minisztériumból.

A pártközi konferencián a következők vettek részt: *Tisza* István gróf miniszterelnök, *Lukács* László pénzügyminiszter, *Hieronym* Károly kereskedelemügyi miniszter, továbbá *Hodossy* Imre, *Polonyi* Géza, *Rakovszky* István, *Szederkényi* Nándor, *Batthyány* Tivadar gróf, *Lengyel* Zoltán, *Vázsonyi* Vilmos, *Miklós* Odön, *Nagy* Ferenc, *Serényi* Béla gróf és *Podmaniczky* Frigyes báró.

A konferencia délelőtt háromnegyed 11 órakor ült össze az elnök fogadószobájában. Ez alatt a folyosón élénk és zibongó élet létketett. A kormánypártiak nagyon el voltak keseredve.

— Csak legalább ne ma ütött volna ki a sztrájk — mondották. — Egészen elrontja azt a gyönyörű hatást, melyet a *Rákóczi* hamvainak hazaszállítására vonatkozó királyi kézirat keltett.

— És valóban, a *Rákóczi* hamvainak hazaszállításáról ma nagyon keveset beszéltek. Mindenütt, a Ház minden zugában csak a vasutasokról folyt a szó.

A karzat zsufolásig megtelt. A hölgykarzaton kívül érdekes képet nyújtottak az újságírók emeleti karzatai: Ott ültek ugyanis a vasutasok sztrájkjának mozgató emberei vagy tizenhatan *Sarlay* János vezetésével, hogy meghallgassák az ő ügyekben a kormány nyilatkozatait.

A pártközi értekezletet, jobban mondva a pártelnöki tanácskozást *Perczel* Dezső vezette. Sokáig nem hallatszott semmi hír a tanácskozásról, a mi a folyosón különféle feltevésekre adott alkalmat.

Ami hiányzik.

Irta: Szabóné-Nogáll Janka.

Egyszer volt, hol nem volt, az operenciás tengeren is túl, volt egyszer két fiatalember, aki — megkövetem alásan — meg akart házasodni.

Már csak azért voltam bátor közbeszurni azt a mi falusias mentegődzésünket, mert hiszen a kézzelfogható, szemmel látható, soha el nem hihető lóditásokat is amaz esztetikai hibák közé kell számítanunk, melyek állítása előtt állik a hallgatón megköveti, utána pedig a szánkat megtörölni. Ez is azok közé tartozik és nincs a világon ember, aki elhiggyje. Fiatal legény, aki meg akar házasodni... Nevetséges. Ilyet ugyan nem jegyez fel az a *Clio*, aki a *XX. század* krónikáját csinálja. Van a világon beugratott fiatalember, van összeboronált, van karó közé szorult is, aki sem itt, sem ott nem talál más menekvést, de önként, vigan házasodó fiatalember sincsen. Ez a fajta kiveszet már régen, valamikor, még a bölények idején. A bölényt elpusztította civilizáció és a jó kedvvel házasodó legényeket a vadászat. Így, és nem megfordítva.

Bármint van is, a *Háry* János mappája nyomán mégis csak megjelent az a fiatalember, még pedig párosával. Meg akart házasodni. Csak úgy magától, egyszer csak, minden igaz

ok nélkül. Nem voltak ezek se eladosodva, se betegek, se olyanok, akik izletes házikoszt és féregmentes szoba révén már beházasodtak; nem akartak ezek se előléptetést, se kitüntetést, nem — megkövetem — még hozományt sem. Csak asszonyt, aki megvalósítsa álmaikat, aki mellett boldogok legyenek. Elhatározták, hogy megházasodnak és amikor ezt tették, nem voltak se husz évesek, se hetven évesek, túl és innen voltak ezen két határidőn, mely legalább némi valószínűséget kölcsönözött volna a szándékuknak. Harminc évesek voltak, szép derék, komoly, becsületes fiúk.

Ezen túl aztán nem is hasonlítottak egymáshoz. Leginkább különböztek pedig azokkal a reményekkel és kilátásokkal, melyeket a házassághoz fűztek. Az egyik a magányt, a csön-det, az egyszerűséget szerette, a másik a társaságot, tevékenységet s egy kis hivalkodást. Olyan asszonyt kerestek, aki mellett izlésük szerint rendezhetnék be az életüket. Az egyik szende falusi leányt álmodott, a másik pedig egy boston-királynőt akart.

Kifizették tehát a váltókat, ki — megkövetem — még a szabójukat is, bucsut vettek a két ablakos ucai szobájuktól, melyben fürdőszoba- és cimbalom-használattal — megkövetem — egy nyolcvanhat éves magányos hölgnél laktak; elégették a régi szerelmes leveleket, visszaküldték minden fotografiát, gombot és

kulcsot, magukhoz vették a takarékpénztári könyveiket, melyekben megkövetem — százszáz ezer korona volt husz fillérekben megtakarított kapupénzből. Elkészülvén pedig mind-ezeknél, melyeket a házasulandó ifjak valószínűleg az ügyek rendezésének neveznek, megölték egymást és elindultak feleséget keresni.

Mentek, mendégáltak, sok járó földet bejártak, mindenféle csudával találkoztak, olyan leánnyal, aki félig hal volt, meg olyannal kinek kigyófeje volt, végre elérkeztek ahhoz az ajtóhoz, mely mögött a két szép leány lakott.

Csengettek és egy bóbítás szobaleány ajtót nyitott. Igenis, szobaleány. Fiatal, üde, mosolygó, nyájas szobaleány és nem a hétfejű sárkány. Hétfejű sárkány lehet akárhol, de lányok ajtaja előtt ilyen sincsen. Ahoz, hogy egy ur ezt megismerhesse, előbb, azt mondják, meg kell házasodni. Ingyen ilyen csodát nem mutogat senki.

A lányokat azonban annál szívesebben megmutatják és a két fiatalembert igen kedvesen fogadta mindenki, aki a házban lakott. A mama és két egészen különböző leány. Férfi nem is volt a családban. Ezért aztán a lakásnak olyan különös zárdaszerű illata, olyan tojásbab-pusszedlira emlékeztető szaga volt, mint minden olyan házban, melyben csak nők laknak. És volt is a házban olyan örökös zsuro:

A hangulatot egyszerre megzavarta az a hír, hogy a fővárosi rendőrség néhány száz vasúti tisztviselőt — kik Zágrából a budapesti országos gyűlésre utaztak és Budafok felől érkeztek meg hajón — a rendőrségi épületekben fogva tart. Ez a hír érthető izgalmat keltett.

Fél 1-re járt az idő, mire a konferencia véget ért. Igen sokan beszéltek, Nyíry Sándor, Perczel Dezső és a jelen voltak csaknem mindenike, de egyéb megegyezésre nem jutottak, mint arra, hogy a Házban napirend előtt fognak felszólalni. Polónyi Géza főleg az országos vasutas-gyűlés megengedését sürgette, Batthyány Tivadar gróf pedig koncessziót kért a vasutasoknak, de Tisza István gróf miniszterelnök nem volt hajlandó egyikre sem.

Vége is a pártközi konferencia eredménytelenül oszlott szét, mert a kormány nem engedélyezte a vasutasok nagygyűlését. Az a kormánynak az álláspontja, hogy előbb itélkezni kell a felfüggesztett vasutasok felett, kik a fegyelmet megsértették.

— A főszevezetett alkalmazottakat enyhén büntetjük meg — mondotta a miniszterelnök — de a bűnösöknek lakolni kell.

A képviselőház ülése.

Ily előzmények után nyitotta meg az ülést déli fél 1 órakor Perczel Dezső elnök.

A jegyzőkönyv olvasása közben érkezett meg Tisza István gróf miniszterelnök, kit a jobboldal megéljenzett, mire az ellenzék gúnyos zajongásban tört ki. Ilyen felkiáltások hallatszottak:

— Mondjon le!

— Éppen most provokáljuk az embert, a civillista előtt . . .

— Éljen a magyar udvartás, de civillistát bizony nem adunk!

(Az első vihar.)

Perczel Dezső elnök megnyitja az ülést és bejelenti, hogy Vázsonyi Vilmos, Szederkényi Nándor, Polónyi Géza, Rakovszky István, Lengyel Zoltán és Hock János napirend előtt szót kértek s nekik a felszólalást meg is engedi.

Okolicsányi: Én is kértem!

Elnök: Nem tudok róla semmit.

Kubik Béla: Hazudik! (Nagy zaj.)

Okolicsányi: Az elnök ur belépése előtt kértem.

Elnök: Előbb kellett volna kérni, ennek nem ez a módja. Különbözik úgy hiszem, hogy azoknak sem jut ki felszólalásra az időből, akiket említettem.

Rakovszky István hosszasan vitatja, hogy Okolicsányit megilleti a felszólalás joga.

Elnök ragaszkodik feljegyzéséhez és Kubik Bélát előbbi felszólalásáért a mentelmi bizottsághoz utasítja.

(Vázsonyi felszólalása.)

Ezzel áttértek a vasutasok ügyére.

Vázsonyi Vilmos az első szónok. Utal a kitört sztrájkra, amelynek okait kutatni kell. Megállapítandó, ugymond, kit terhel a felelősség. A fizetésrendezés elégtelensége nem magyarázza meg egészen a sztrájkot, hanem igenis megmagyarázzák az előbbi napok eseményei. A sztrájk közszabadságért folyik. Tegnapi például négy vasutat függesztettek fel.

Tisza István gróf miniszterelnök: Helyes! Zboray Miklós: Akkor helyes a sztrájk is.

Vázsonyi folytatja beszédét és azt vitatja, hogy a sztrájk közvetlen oka a vezetőik üldözése. Kérde, miféle ok javasolta azt, hogy a vasutasok gyűlésének a kormány útját állja? Hiszen a magyar ember, ha jól kibeszélheti magát, félig már ki van elégitve. Elnyomni a jajsztó úgy sem lehet ebben az országban, a hol mindenki ismeri a szólásszabadság jogát. Ha be nem tiltották volna a mai gyűlést, és nem lép a kormány az üldözés terére, úgy nem következhetett volna be a mai sztrájk, amely tisztán a kormány hibájából keletkezett.

Endrey Gyula: Most visznek vagy nyolcszáz vasutat szuronyok közt a toloncházba.

Horváth Gyula: Ha ez igaz, akkor ki kell pofozni ezeket innen!

Elnök: Horváth Gyulát rendreutasítja.

Vázsonyi Vilmos: Még van idő. Hagyja abba a kormány az üldözést, engedje meg a vasutasoknak a gyülekezést, mert erőszakkal csak elmérgesítik a helyzetet. (Helyeslés balról.)

(Hieronymi beszéde.)

Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszter: Egyetért Vázsonyival abban, hogy a sztrájk csakugyan kitört az államvasutak egyes vonalain . . .

Lengyel Zoltán: Az összes vonalakon!

Hieronymi Károly: Nem az egész vonalon! (Zaj.)

Kubik Béla: Hiába tagadja! Ezt nem lehet letagadni! (Zaj.)

Hieronymi Károly: Az országra nézve óriási kiszámíthatatlan kár a mai sztrájk. Az államvasutak kinevezett és felesküdt tisztviselői esküjüket megszegve (Nagy zaj.) sztrájkba léptek. A kormány első feladata az, hogy ezt az állapotot megszüntesse. (Óriási zaj.) Hivatalos kötelességének tartja, hogy odahasson, hogy a forgalom mielőbb meginduljon. A vasúti személynél nagy része fél intelligens, vagy teljesen műveletlen emberből áll, ezeknek módot kell nyújtani, hogy foglalkozásukhoz visszatérhessenek.

Lengyel Zoltán: A tolonckocsik már megindultak!

Hieronymi Károly: Mindenkinek kötelessége, hogy ezeket az eltévelyedett embereket a kötelesség útjára visszaterelje.

Hock János: Azok az emberek szuronyok közt vannak, és az ellenzék haligat! Ez kétségbeesítő!

Hieronymi Károly: Amíg a vasutasok fizetésemelést kértek, nem volt semmi kifogása a gyülekezések ellen, de most, mikor a fizetésrendezést célzó javaslat már be van terjesztve, a helyzet megváltozott. O garmedával kapta a táviratokat, hogy a vasutasokat lealázza ez a fizetésrendezés. Gyűjtést is indítottak a mozgalom áldozatainak a segítészére.

Horváth Gyula: Jól tették! Ismerték a miniszterüket!

Hieronymi Károly: Ennek dacára ő senki ellen megfenyítő lépéseket nem tett, sőt jóakaratulag figyelmeztette a vasutasokat a következményekre. Nem Turcsányi, hanem Just és Földessy voltak a mozgalom vezetői . . .

Olay Lajos: Ezek voltak a kormány emberei!

Hieronymi Károly: Mihelyt a mozgalom odafajult, hogy elterjedt az a nézet, hogy a vasutasok a kormányt kényszeríthetik, ha akarják, és hogy nagygyűlést akarnak tartani, melyre százával akartak feljönni Budapestre a vasutasok: mikor Zágrábban és Szegeden emiatt az a veszély fenyegetett, hogy nem bírják majd fentartani a forgalmat: akkor be kellett tiltania a nagygyűlést. A fegyelmet fenn kell tartani.

Molnár Jenő: Látjuk, hogyan tudja fentartani!

Hieronymi Károly: Just és Földessy, a mozgalom vezetői maguk is táviratilag figyelmeztették vidéki társaikat, hogy nem lesz gyűlés. A sztrájkolók önkényesen állították meg a vonatokat, önkényesen rendelkeztek az állam vagyonával. Az anarchia oly fokra hágott, hogy a legenergiikusabb rendszabályok váltak szükségessé. A törvényjavaslat részleteiből bizonyítja, hogy a tervezett fizetés jobb, mint a többi állami tisztviselőké. Kérde, hogy a mai fizetési viszonyok mellett jogos-e a vasutasok kritikája?

Olay Lajos: Jogos, jogos!

Hieronymi Károly: Ennek a személyzetnek, a melyhez a kormány oly előzékeny volt, nincs

zás, dárídózás, amelyet lehetetlenség elérni olyan házban, ahol apa vagy bácsi is lakik. A férfiak, hiába, ma is azt mondják, hogy a jó bornak nem kell cégér, a lánynak nem kell társaság, hogy elkéljen annak rendje-módja szerint. Deák Ferenc volt az egyetlen, aki azt vélte, hogy mégsem árt, ha egy kicsit megköszölgatják.

Ez az özvegy mama osztatlan híve volt annak a tételnak, melyet egykor a haza bölcső felállított és az ő házában hetenkint kétszer is köszölgatták azt a teát, melyet a két csinos házikisasszony szervírozott. Mindegyik a maga módja és temperamentuma szerint. Az egyik szende pirulással, majdnem alázatosan, amint a faluról felkerült kisasszonynak illik. A másik pedig azzal a hetyke parancsolással, mely azonnal elárulja az ünnepeit boston királynőnek.

Mint hogy a ház leányai — az egyik édes, a másik vidéki rokon — ennyire különböztek egymástól, a társaság is vegyes volt. A nők nem. Az összes mamák ültek és mérgelődtek és az összes lányok nevettek és keringőztek. Hanem a férfiak. A vidéki lányka kedvéért árvaszéki ünnekek, növénytan tanárok, vegetáriánusok járnak a házhoz. A szalonban Ferenc József-kabátok fényltek és az előszobában kétszer festett kalapok és sárcipők kuksoltak. A beszéd rendszeren meteorológiai jegyzetek nyomán indult meg és jelentős halgatásba merült, mikor valamelyik ur a rokonlelkek találkozá-

sának misztikumait bolygatta. Boriska mindenért pirult, mindenért mosolygott és ha szíve túladt, jobban kinyitotta szájacskáját, mely különben is örökké nyitva volt és azt mondta:

— Jaj be édes!

Marci pedig, a csöndes, nyugodt családi életért rajongó ember, lecsukta a szemét, boldog, elégedett mosolygással.

— Ez ő — gondolta. — És este újra lecsukván szemét, álmaiban már látta ezt a piruló, alázatos, hálás, szerény kis teremtet, amint a bölcső mellett ül, lenéz a csipkék, szalagok közé és ráborítván ajkát egy kis csöpp, vörös kacsóra, százszor elmondja:

— Jaj be édes, édes, édes!

Lelkesedése közben leejti öléből a kis pepita nadrágot, melyre foltot szabott. A másik három fölkapja, elszalad vele. A szobában nagy ribillió támad. O félreteszi a pipáját, bejön: no, mi a szösz?

A kis mama is mozdulna, de valaki megmarkolta a fekete haját, huzza le a bölcső párnájára. És az eset még súlyosabbá válik, mert hiszen benéz a szolgálóleány és ijedten kérdezi:

— Teszünk-e tárkonyt a becsináltba?

Tárkonyos bárány lesz ma, az ő élete, az ő legkedvesebb eledele, melyet nem csinál meg más senki, csak az ő asszonykája. Az ő kis gazdasszonya, aki nem hagyja a jussát és sirva önteti ki a becsináltat, ha más teszi be a

tárkonyt, a férje fűvét, fűszerszámát és nem ő, csak ő.

A boston királynő kráglit látott, krágliszékekkel sebzett füleket, écharpeokat és bajuszt, melyre azt mondja a német: es ist reich. Az előszobában vasalt cilinderek és a szobaleány arcán merész, égő borraivalók. Athleták voltak ezek, labdarugók, vívóbajnokok. A beszéd tárgyának a hasbarugáson kezdődtek és akkor veszték el néma csudálatban, mikor az egyik markos legény átkapta a Puci derekát és felpenderítette az asztalra. Puci semmiért sem haragudott, soha sem pirult és ha a gyomra táján a csömörlés tüneteit sejtette, lecsapott a legyezőjével és azt mondta:

— Na, hallja. Majd ha fagy.

Dezső pedig, a tarsas életért rajongó fiatal ember azt gondolta:

— Majd ha felmelegszik . . .

Ha egyszer asszony lesz, piros, ragyogó arcu ez a sápadt, közönyös, litymáló teremtes. Az ő asszonya, az ő büszke párja, aki majd fogadja az ő házában fényes vendégeit.

Mindenki bomlani fog érte, és ő, az elegáns, nagyvilági asszony siker-sikerre halmoz. Szalonban, játéktéren, sportok mezején csak egyetlen egy nagyobb mesterre akad s ez nem lesz más, mint ő. A férje. Az ura. Ennek a királynőnek az ura.

Fáradtan, büszkén, győztesen térnek majd haza minden harcból és ez az asszony, kinek

joga panaszkodni. Most neki első kötelessége a rend és fegyelem helyreállítása.

Felkiáltások (balról): Hogyan? Mi a terve?

Hieronymi Károly: Tőle távol áll a gyűlölködés és hajlandó visszafogadni a vasúti személyzetet, de ha az nem akar szolgálatba lépni — ugymond a miniszter — akkor is fenn fogjuk tartani a forgalmat, akkor is, ha ez a vasutasoknak nem tetszenék. (Zajos helyeslés jobbról).

Szederkényi Nándor megemlékszik arról, hogy a vasúti tisztviselők százait tartják rendőri kordon alatt, akár a tolvajokat. Kérdi a kormányt, igaz-e, hogy a személyi szabadságot így megsértették? A felelősséget e miatt a kormány nem háríthatja el magától. Ismerni akarja a kormány intencióit.

(A miniszterelnök válasza.)

Tisza István gróf miniszterelnök kijenti, hogy e kérdésben az egész kormány szolidáris. Nincs róla tudomása, mi történt a Budapestre érkezett vasutasokkal. A rendőrség tudja a kötelességét, a saját felelősségére intézkedik. Tekintetbe kell venni, hogy a vasutasok megszokták a szolgálatot és így jogtalanul érkeztek Budapestre. (Nagy zaj a baloldalon). Már maga a feljövételük ténye nem csak kötelesség-szegés, de büntetendő cselekmény is.

Kaas Ivor br.: Ez már aztan békítés!

Tisza István gróf: A rendőrségnek tehát dolga van velük.

Kaas Ivor br.: A rendőrségnek min len szabad!

Madarász József: Hát akkor hol marad az egyéni szabadság? (Derűtség jobbról.)

Tisza István gróf: Az egyéni szabadság nem terjed addig, hogy a más vonatan utazhassunk.

Kaas Ivor br.: E szerint hát tolvajok és sikkasztók a vasutasok! (Nagy zaj.)

Tisza István gróf: A rendelkezésre álló eszközökkel élni fogunk a jogtalanság ellen.

Hellebronth Géza: Beszéddel nem indítja meg a vonatokat...

Tisza István gróf: Igaz, de a beszédek befolyásolják, hogy a vasutasok szenvedése több lesz-e, vagy kevesebb. A rendőrkapitány helyesen járt el akkor is, mikor a vasutasok gyűlését nem engedte meg. A kormány a fizezés-rendezés tekintetében elment a legutolsó határig, azon túl már nem mehet.

Felkiáltások (balról): De civillistára és katonaságra van pénz, ugy-e, a mennyi kell?

Tisza István gróf: A kormány már aggódott, hogy a vasutasok kedvező helyzete miatt nem fognak-e a többi állami tisztviselők zugo-

lódni. Nem lehet szemet hunyni az előtt, hogy a vasutasok helyzete sokkal jobb, mint más tisztviselőké. A vasutasok e jóakarattal szemben már az első nap a legdurvábbau megsértették a köteles fegyelmet. A kormány nem tűrhette meg, hogy az állam alkalmazottjai szervezkedjenek ellene. Nem tartja sztrájknak a mostani munkaszünetelést, mert a vasúti tisztviselők és alkalmazottak azon munkát tagadták meg, melynek teljesítését ki-nevezésükkor esküvel fogadták. A ki hivatalt vállal, az lekötötte egész egyéniségét s a kötelesség teljesítését csak a lemondás után szegheti meg. Ha valaki azt hiszi, hogy a sztrájk következtében a vasutasok többet kapnak, az csalódik. Bármily szívós lesz is a sztrájk, egyszerűen lehetetlen, hogy a vasutasok többet érjenek el vele. *Ha nem kezdik meg a munkát, a kormány intézkedni fog, hogy a forgalom bármilyen módon, ha mindjárt korlátozva is, de újból felvételük.*

Gondja lesz rá, hogy a rend helyreállítása olyan legyen, hogy a félrevezetettek szenvedései minél csekélyebbek legyenek. Az ő haragja egyedül a felbujtók és izgatók ellen irányul és nem a félrevezetettek ellen. A szolidaritás szerinte a tömeg hiszékenységének és a vezetők gyávaságának kifolyása. (Nagy zaj) A sztrájkolók akkor hivatkoznak a szolidaritásra, mikor vétkeik cselekményeik miatt mások háta mögé akarnak bujni. Ami ma a Rikos rendező pályaudvaron történt, az egyenesen a büntető törvénykönyvbe ütközik. A kormány nyitva hagyja az utat azok előtt, akik vissza akarnak térni a kötelesség útjára. Ő szívesen ráborítja a történetekre a feledés fátylát, ha a vasutasok visszafordulnak a sztrájk útjáról. Végtelen csapás lesz, ha a vasutasok tovább is bíznak vezetőik hazug ígéréteiben. (Zaj.) Ha kell, ő szuronnyal is helyre fogja állítani a rendet. (Taps a jobboldalon.)

Ezzel az ülés véget ért.

Az aradi román zsinat befejezése.

(A temesvári püspökség ügye.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 20.

Régóta volt ilyen rövid zsinata az aradi román egyházmegyének, mint az idén. Két és fél napos tárgyalás után ma délben berekesztették a zsinatot, s délután annak tagjai nagyjából elutaztak Aradról.

Az utolsó napnak legérdekesebb vitája a *temesvári román püspökség* fölállításának ügye volt. A szervezeti bizottságnak erről szóló jelentését *Trucza Péter* adta elő. A jelentés konstata, hogy ez idő szerint nincsenek meg az anyagi eszközök a temesvári püspökség fölállítására, sőt az aradi román egyházmegye sincs abban a helyzetben, hogy azon eskerességek elszakítását, a melyeket a temesvári püspökséghez akarnak csatolni (a *temesvári, lippai, békési és nagy-szentmiklósi*), megfelelő anyagi kárpótlás nélkül, el tudná viselni. Erre pedig a *Saguna András* főle alap, a melyet a nagynevű érsek a három új püspökség (a temesvári, kolozsvári és nagyvárad püspökség) létesítésére tett, még nem nyújt kellő fedezetet. Azt ajánlja tehát, hogy egyelőre utasítsák az aradi szentszékek megfelelő osztályát, hogy tanulmányozza oly irányban a kérdést, miképen lehetne a temesvári püspökség fölállításához szükséges anyagi forrásokat biztosítani.

Ungurean Manó és dr. *Kozma* Aurél a temesvári püspökség mielőbbi fölállítását sürgették, a zsinat többsége azonban az előadó javaslatát elfogadta.

Szó esett arról is, hogy Aradon megfelelő szervezeti biró, államilag elismert *román felsőbb leányiskolát* alapítsanak. Erre nézve tavaly *Onku* Miklós dr. javaslatára határozatot mondtak ki. Miután azonban az egyházmegyének ehhez még mindig hiányzanak az anyagi eszközök, érdemleges határozatot nem hoztak.

A gazdasági bizottság javaslatára elhatározták, hogy miután az egyházmegye készpénz vagyona a takarékbetétokban, a mai kis betétkamatláb mellett keveset jövedelmez, feljogosítják a szentszéket, hogy annak egy részét, belátása szerint jövedelmező ingatlanokba fektesse.

A legutóbb megválasztott négy zsinati tagnak: *Popovits* Elek gyulai, *Szerb* Gerő nagyhalmágyi, *Csuhandu* György vaskóhi és dr. *Popovits* Miklós nagyvárad esperességi képviselő mandátumát minden vita nélkül igazolták.

Az üresedésben levő szentszéki iskolaügyi előadói állást egyelőre nem töltötték be. Az állás teendőit ideiglenesen *Szekula* Széver papnevelői tanár tölti be.

Papp I. János püspök ma délben, meleg beszéddel rekesztette be az idei zsinatot. A püspök különben vasárnap, hétfőn és kedden a zsinat tagjainak tiszteletére ebédet adott.

szépségét, modorát, hatalmat, erejét, ügyességét százak csudálták, szerelmesen horul le előtte, az ő válla ringatja el a fejét...

Igen, ilyen módon, ilyen alaposan be volt állítva már az első napon mind a két fiatal ember. A következő napokon még zöldbbeket gondoltak, még zöldbbeket, végre a századik csésze tea és a hatvanötödik sonkas zsemije után (mert aki szerelmes, nem szemes és nem kap minden csészéhez harapni valót is) végre, végre diadalmasan mutatták meg egymásnak az eredményt.

Marci egy piros foltot a keze fején és **Dezső** egy kék foltot a bal válla csücskén. **Boriska** ugyanis azzal fejezte ki szerelmes, önfeledt be-leegyezését, hogy a **Marci** kezére szoritotta a teás csészét. **Puci** pedig leánykérés közben nagyot csapott legyezőjével a **Dezső** vállára, hogy esküvője napjáig viselhesse.

A két irigy tehát meg volt pecsételve: piros és violaszínű pecsét alatt és két fiatal ember megölelve egymást elindult boldogságot keresni.

Mentek, mendegéltek. Sok járóföldet bejártak, mindenféle csodával találkoztak, a vasorru bábával, a kétfejű sárkánnyal is, végre elérkeztek ahhoz az ajtóhoz, mely mögött a férjek okvetlen találkoznak, ha egyébként el is kerülnék egymást. Benyitottak a casinoba.

Régen nem látták egymást, nem is hallot-

tak egymás felől. Isten tudja, valahogy egyik sem irt. Most, hogy összekerültek, csodálkoznak mustrálgatták egymást.

— Ni, ni, meghíztál, — mondta **Marci**. Az élénk, tevékeny, diadalmas társaséletnek lenne ez a jelensége?

— Te pedig ugyancsak megkoptál, megö-ványodtál, — mondta **Dezső**. A nyugodt, csöndes, egyszerű családi élet mellett is?

Jobban megnézték egymást, aztán szó nélkül kezét fogták.

Hát semmi sem sikerült!

— Nem, mondta **Marci**. Az első hat hét után **Boriska** már a városba kívánczolt. Hogy ő elég sokáig volt szerény, jelentéktelen egyszerű kis leány. Most már asszony, mulatni akar. Látni, hallani mindent. Azóta folyton a bolondját járjuk. Táncolunk, jövünk-megyünk és máig is isszuk a teát. Az első reménységünket is eltáncolta s azóta még fürdőbe is jár. Ilyenkor legálább vissza menekülök oda. Tudod, a hol a jó házikoszt volt. Mert otthon, barátom, ha egyszer az asszony folyton mulat, öltözik és költ, erőt vesz rajtunk az ugynevezett minden-koszt: hetenkint háromszor paradicsom leves és felsár, kétszer grizes tézta és krumplinudli. A budapesti mindenesek összebészétek és mind azt főz.

— És **Pucikának** vége, — mondta **Dezső**.

— Másnap rögtön letette ezt a titkos nevet és

Paula lett. Ma pedig **Póli**. El tudsz képzelni egy olyan asszonyt, aki **Póli**? A **Póli**, barátom, otthon ül, foltozgat, nagytakarítást csinál, még főz is. **Póli**t nem lehet versenyekre, társaságba vinni, **Póli**hoz nem lehet társaságot híni. **Póli** örökké a kilincseket fényesíti. Eldurvit a a kezét, rettenetes étvágygyal eszik és meghizik, de mennyire meghizik, a sok nyávikoló gyereke közt. Hanem neki az tetszik, ő így akarja. Azt mondta: elég sokáig adta a hetyke boston királynőt, ugys csak jövevelésből tette, nem a szíve szerint. Most már férjhez ment, hát ugy akar élni, amint jól esik. Megöl mellette az unalom, a télettség, az egyformaság. Mikor időnkint hazamegy a mamájához lekvárt főzni, hát én is eljárak valahová. Tudod, oda, ahol az a szép cimbalom volt, mikor még együtt laktunk...

Összenéztek s aztán egyszerre minden igaz ok nélkül azt mondták:

— Ugy kell nekik. Miért csaltak meg? Miért nincs bennük természetes következetesség. Tehetünk mi arról, hogy ez minden asszonyból hiányzik?

A jó házikoszt és a szép cimbalom ott van, ahol az a — megkövetem — nyolcvanhat éves, öreg, összetöprödött háziasszony lakik.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradi polgári jótékony nőegylet csütörtökön, 1904. évi április hó 21 én délután hat órakor lakásomban, (József főherceg-ut) választmányi ülést tart, melyre a választmány tagjait tisztelettel meghívom. Ozv. *Purgly* Lajosné, az egylet fővédasszonya.

Országos sztrájk a vasutakon

A vonatok nem közlekednek.

(A fővárosi, aradi és vidéki mozgalmak.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, április 20.

A Máv. sok ezer kilométernyi pályatestén e pillanatban egyetlen vonat sem zakatol. A vasutasok sztrájkja országszerte kitört. Ahol tegnap még egy ország gazdasági életének eleven vérkeringése pezsgett, ott ma már kihalt a lélek, mintha perzselő tűz tarolt volna le mindent.

Amennyire impozáns és fölemelő a vasutasok összetartása, annyira lesújtó egyúttal az a kép, mely a vasuti állomásokon, főleg pedig a főbb forgalmi helyeken élénk tárul.

Abban a percben, amikor a magyar államvasutakon megszűnt a munka, utolsót dobant a magyar gazdasági élet szíverése is.

Vajjon mennyi időbe telik, amíg újra életet öntenek az elszibadt tagokba?

A sztrájk Aradon.

Az államvasutak aradi állomásán ma reggel ütött ki a sztrájk s azóta minden megszakitás nélkül tart. A vasutak nem közlekednek, a forgalom teljesen szünetel. Csupán az arad-csanádi vasutak vonatai járnak a máskülönben élénk, eleven állomáson, a hová rendes körülmények közt egyik vonat a másik után szokott berobogni. A mozdonyok tétlenül, lomhán állnak a sínpárok, a perronon belül teljesen kihaltnak látszik az élet.

És hogy a sztrájk, melynek jelenségei már ma megdöbbentő módon nyilatkoztak, még nagyobb legyen: sztrájkba léptek az üzletvezetőség központi tisztviselői is, még pedig azért, mert *Szatankovits* Miklós üzletvezető *Bene* Gyula ellenőrt, a mozgalmi bizottság alelnökét egy ma reggeli beszéde miatt állásától felfüggesztette. Így aztán teljesen és az egész vonalon komplikálva van a súlyos helyzet.

A nagyszabású sztrájk részleteiről az alább következő tudósításunk számol be:

A vonatok megállítása.

Az aradi pályaudvaron ma már kora reggel rendkívül élénk volt az élet. A mozdonyvezetők és kalauzok családtagjai az összekötő vasuti hidon verődtek össze tömegesen és várták a történeandókat, mert jól tudják, hogy ma reggel sztrájkba lépnek az aradi mozdonyvezetők is.

Az aradi állomásra már az éj folyamán megérkezett Budapestről a távirati jelentés, hogy a nyugati pályaudvaron kitört a sztrájk. Az aradiak ekkor értesültek arról, hogy *Sarlayt*, a budapesti műhelyfőnököt, aki az igazgatósággal szemben a mozdonyvezetők érdekeit képviselte, felfüggesztették állásától. Ekkor az állomáson összegyűlt mozdonyvezetők kimondták, hogy

beszűntetik az üzemet. Ennek következtében a mozdonyvezetők reggel nyolc óra után az esedékes vonatokat nem indították meg. Mindössze két vonat indult el Aradról, azok is úgy, hogy mindegyikükön egy egy főtisztviselő ült a mozdonyvezető mellé. A 608-ason, amelyik Erdély felé ment, *Kamarás* főmérnök, a 609-esen amelyik Szolnok felé ment, *Korbuly* főfelügyelő szegődött a mozdonyvezetők mellé. Az erdélyi vonatot szemközt találta az általános sztrájk híre, a szolnoki azonban nagy nehezen elvergődött Szolnokig. Ott azután megállították, és miután *Korbulyt*, és a mozdonyvezetőt leszállították, a kazánból kifuvatták a gőzt. Sem *Korbuly*, sem *Kamarás* nem tudnak visszajönni Aradra. A 608-as *Soborsinig* jutott csak el, ott megállt.

A legközelebbi vonat, melynek meg kellett volna érkeznie, a 9011. számú volt. Ez *Temesvárról* indult, de már *Szentandrás*on megállt.

Ezentul egyetlenegy vonat sem nem indult, sem nem érkezett. A 9004-es *Temesvárról* nem érkezett, nem indult. Ugyancsak a 612-es, a 9012-es, a 606-os vonatok. A 604-es gyorsvonat, melynek Budapestről kellett volna indulnia, szintén nem érkezett meg, s így természetesen nem is indult. Egyedül a 601-es gyorsvonat érkezett meg Erdély felől, de már tovább nem indult, most is ott áll az aradi pályaudvaron. Mellette áll egy személyvonat, melynek *Csaba* felé kellett volna megindulnia, odébb egy másik vonat, melynek utiránya Erdély volt, hátrább egy tehervonat rajta élő állatok, többek közt elszállítandó *huszárlovak*, melyek, hacsak a feladók nem gondoskodnak róluk, az éhhalálnak vannak kitéve.

A 605-ös személyvonat, melynek Erdély felől kellett volna megérkeznie, *Gyorokon* állott meg. Az utasok természetesen mind *Gyorokon* rekedtek.

A tehervonatok közül, melyekből naponta átlag 10—15 szokott az aradi állomásból kimenni, csak egyetlenegy, a 661-es ment ki, s ez is csak *Sofronyáig* jutott, ahol megállt.

Az arad-tóvisi vonalon végkép szünetel a közlekedés már kora reggel óta.

Természetes, hogy mindeme forgalmi zavarok a legsiképszerűtlenebb kavarodásokat vonták maguk után. Leírhatatlan az a kétségbeesés, mely sok utason, kik halaszthatatlanul el akarták ma utazni, a közlekedés megszakadának hírére erőt vett.

Egy fiatal ember, aki a gyorsvonattal akart tovább menni Budapestre, arra a hírre, hogy a vonat tovább nem megy, földült ábrázattal rohant *Parkas* Ernő állomásfőnökhöz és kezeit tördelve rimánkodott hozzá:

— Állomás főnök ur, egy szerencsétlen vőlegény áll ön előtt. Segítsen rajtam, holnap lesz az esküvőm Budapesten.

Természetes, hogy az állomásfőnök minden jóakarata mellett sem segíthetett a nagy bajon.

Egy másik család az erdélyi vonattal utazott. Gyorokra érve, a mozdonyvezető leszállt és kijelentette, hogy miután sztrájk van, ő nem vezeti tovább a vonatot. A család, mely könyörögőre fogta a dolgot és különösen egy kis leány addig rimánkodott a mozdonyvezetőnek, míg az ellágyulva nem mondotta:

— No nem bánom, elviszem magukat Radnáig.

Volt erre persze öröm. Radnára érve, a mozdonyvezető a fűtővel együtt újra leszállt. A radnai állomáson egy csomó utas várakozott, akik tovább akartak utazni be Erdélyfelé. Az egyik utast igen kellemetlenül érintette ez a dolog, mert rendkívül sürgős ügy miatt *Soborsinba* kellett volna eljutnia. Az utas addig kö

nyörgött, rimánkodott a mozdonyvezetőnek, míg ez aztán így szólt:

— Nem bánom hát, elviszem magát is *Soborsinig*, de tovább egy tapodtat sem megyek.

Igy került az utas *Soborsinba*.

Ilyen és ezekhez hasonló jelenetek ezrével játszódtak le ma nemcsak az aradi, de az ország összes állomásain. Különösen furcsa volt ez a kisebb állomásokon, a hol hiába várták a vonatokat, azok bizony nem jöttek.

A pályaudvaron.

Az aradi pályaudvar már kora reggel mozgalmas képet mutatott. A vasuti hid reggel hat óra tájban megtelt a vasutasok feleségeivel, akik hangos vitkozás között nézték az indóház előtti síneket, amelyekeken mozdulatlanul állottak a gőzkolosszusok.

Bent a pályaudvaron minden ajtó tárva nyitva volt. Senkitől nem kérdezték, van-e perronjegye, vagy nincs? A váróterembe bárki bemehetett. A folyosókon, éttermekben, perronon, sőt a pályatesten is bizzar tömegben mozogtak a vasutasok. Itt egy csomó kék zubonyos ember, amott ezüstszinóros vasuti altisztek, közben egy-egy aranyzinóros gallér, civilruhás, kormosképű emberek. A sztrájkolók között az érdeklődő közönség hullámszik fel és le. Kiseb-nagyobb csapatokban verődve állanak az emberek. A váróteremben utasok ülnek, akik tovább szeretnének utazni. Egyik vérmes ur dühösen jár föl és alá a másodosztályu váróteremben és hangosan kiabál:

— Ez nem járja! Nekem tovább kell utaznom! Muszáj!

A muszáj nagy ur, de azért minden hiába. A vasutasok most már nem törődnek ilyen apróságokkal. A kocka el van vetve. A Budapest felé reggel induló gyorsvonat ott áll az első sínpáron. A kazán még fűtve van, a mozdony bármely pillanatban megindulhat. Ez a pillanat akkor fog bekövetkezni, ha a vasutasok követeléseit teljesítve lesznek. A mozdonyvezető kék zubonyban áll a lokomotív mellett, és egy csomó kartársával beszél:

— Győznünk kell!

Ez a jelszó a pályaudvar környékén. Nincs most fellebbvaló, mindenki csak kartárs. Az aranyzinóros galléru tisztviselők a munkászubonyos fűtők kezeit szorongatják, beszélnek, vitatkoznak velük.

Bent a másodosztályu étteremben mintegy háromszáz vasutas sűrözik az egymáshoz tolt asztalok mellett. Élénken hányják-vetik meg a követendő eljárást. Közben egy-egy hevesvérű ember felugrik a székre, és beszédet tart, aminek a refrenje mindig ugyanaz:

— Győznünk kell! Szolidárisak vagyunk! Egy mindért, mindenki egyért!

Az egyik szónoknak kicsuszik a száján:

— A főfelügyelő ur...

— Nincs főfelügyelő! Kartárs! — zugja a tömeg. — Mindnyájan kartársak vagyunk! Nincs most rangkülömbőség!

Egy forgalmi tiszt rohan be a terembe.

— Kartársak! A 608-as *Soborsinban* feloszlott!

— Eljen! Eljen!

A perron tele van kérdezősködőkkel:

— Meddig tart a sztrájk?

— Seholva se megy vonat?

— Borzasztó károk lesznek ebből! — sópánkodik egy ur.

Egyszerre úgy 11 óra után két perccel, közelgő mozdony tűnik fel a láthatáron. A fehér füst felé fordul mindenkinek a figyeime: Hát még járnak vonatok? Felvilágosítják őket, hogy ez az arad-csanádi vasutak vonala. Ott nem sztrájkolnak. A vonat, amely *Borosjenő-*

ről jött, lassan, vigyázva fut be az indóházba, mert csak egyetlen szabad sínpar van az egész uttesten, amelyiken nem áll vonat. Az utasok, akiknek nagyrésze még mit sem tud a sztrájk-ról, csudálkozva nézik a mozgalmas képet nyújtó pályaudvart, a pályatestet, a melyen tehervonat, gyors- és személyvonatok állanak kihűlt kazánal. Néhány vonat kívül rekedt az állomáson, mert már bent nincs hely.

Fél tizenkettőig senki sem tudta a pályaudvaron, hogy az aradi üzletvezetőségénél is kitört a sztrájk. Mikor azonban megtudták, hogy Bene Gyula ellenőrt felfüggesztették és hogy az üzletvezetőség hivatalnokai nem dolgoznak tovább, a békés tömeg képe egy pillanat alatt megváltozott. A legerősebb kifejezések röpködtek, amikből a legenyhébb az volt, hogy:

— Disznóság!

Sztrájk idején azonban minden ujság csak egy percig tart. A következő percben már újabb események, újabb tárgyak foglalkoztatták a sztrájkolókat.

Déltájt megrikkult a tömeg. A sztrájkolók legnagyobb része hazament, egy része pedig a közeli vendéglőkbe ment ebédelni. Azonban így is elég szép számmal maradtak künn az indóházban. Miután pedig az arad-csanádi vasutak vonatjai, amelyek a pályaudvarból indultak, úgy tűntek fel, mintha a vasuti személyzet között sztrájkőrök is volnának, hirtelen kiadták a jelszót:

— Nem szabad megengedni, hogy a csanádi az állanvasuti pályaudvarról induljon! Menjenek a csanádi fűtőház udvarára az utasok!

Hamarosan meg is értették a csanádi vasutak személyzetével, hogy mit akarnak. Az utasokat átküldték a fűtőház udvarára. Jegyet természetesen nem lehetett váltani, mert a jegypénztárak egész nap be voltak zárva. Az arad-csanádi vasut utasai jegy nélkül szállottak fel és csak a fülkékben fizették le a kalauzoknak a menetdíjat.

A felfüggesztett ellenőr.

A sztrájk hullámai a délelőtt során átcsaptak az üzletvezetőség központjára, a hol kevésel tíz óra előtt a tisztviselők és alkalmazottak beszüntették a munkát.

Ennek az oka Bene Gyula ellenőrnek, az aradi mozgalmi bizottság alelnökének felfüggesztése volt. A felfüggesztés előzményei reggel, a pályaudvaron történtek.

Fél hét órakor a 608. számú személyvonatnak, a melybe közel százan szállottak be, Erdély felé el kellett volna indulnia. A mozdonyvezető és a kísérő személyzet nem akart a vonatra állni. Sztankovits Miklós üzletvezető, Fetter Géza főfelügyelő és Fényes Kálmán fűtőházi főnök igyekeztek őket rávenni, de hasztalan. Az egyik mozdonyvezető arra hivatkozott, hogy veszélyeztetve van az életük. Olyan hírek szülfingóztak, hogy a ki vonatra mer ülni, azt lelövik.

— Üzletvezető ur — mondta az egyik munkás, — ha elcsapnak, kapunk más kenyeret. De ha lelőnek, a családunk nem kap más kenyérkeresőt. Mindazonáltal ennek a vonatnak személyzetét sikerült az elindításra bírni. A vonat elindult, s az üzletvezető ekkor a többiekkel kezdett tárgyalni.

Mialatt a munkásokkal való tárgyalások folytak, a főtisztviselők és az alkalmazottak között, ott volt Bene Gyula ellenőr, balesetvizsgáló is.

Bene figyelmeztette a vasuti alkalmazottakat, hogy a vonatok indulása esetén úgy az utasok, mint a vonatkísérő személyzetének élet és vagyonsbiztonsága volna veszélyeztetve, s ő nem tartja tanácsosnak, hogy a vonat elindul-

jon. Félt, hogy az elinduló vonatok személyzetét *inzultálni fogják, sőt le is üthetik őket.* Attól is lehet tartani, hogy a vonatokat *ki fogják ugratni.* Mind a vonatkísérő személyzetnek, mind az utasoknak szempontjából jobb, ha nem indulnak.

Sztankovits Miklós üzletvezető erre indulatosan így szólt Benére:

— Hogy beszélhet ön így, tisztviselő létere! Ön izgatja a munkásokat!

A történetek csak megerősítették a mozdonyvezetőket és altiszteket abban az elhatározásukban, hogy ne álljanak munkába.

Ezt Bene a pályaudvaron bejelentette az üzletvezetőnek. Ezzel lett proklamálva a sztrájk.

Délelőtt, kevésel azután, hogy az aradi Máv. üzletvezetőség hivatalos órái megkezdődtek, Sztankovits Miklós üzletvezető rendeletet adott ki az üzletvezetőség tisztikarának összes tagjaihoz, amelyben tudatja, hogy Bene Gyula ellenőrt a ma reggel történetek miatt, az alkalmazottaknak sztrájkra való felbujtása miatt *felfüggeszti állásától.*

A rendelet leirhatatlan izgatottságot keltett. Valamennyien egy pillanat alatt az első emeleti folyosón voltak és sűrű csoportokba verődve, tárgyalták az eseményeket.

— Nem szabad hagyni!

— Szolidaritást kell vállalni Benével!

— Nem dolgozunk addig, amíg Benét vissza nem helyezik!

Ilyen, s ehhez hasonló izgatott kiáltások hangzottak a folyosón. Végre, a mint valamennyien együtt voltak, s a higgadtabbak csillapították a többieket, abban állapodtak meg, hogy főikérik Sztankovitsot, helyezze vissza Benét, mint a kinek felfüggesztésére nem volt ok.

Az üzletvezető elé küldöttség ment, amelynek élén Chirke Vilmos főellenőr, a mozgalmi bizottság elnöke, kérte az üzletvezetőt, hogy Benének felfüggesztését vonja vissza. Hangoztatta, hogy Bene nem lázította a munkásokat, hanem elővigyázatból, a személy- és vagyonsbiztonság okából ajánlotta, hogy a vonatok ne induljanak. Kérte, hogy helyezze vissza Benét, s akkor minden rendben megy; ők maguk, a tisztviselők is hozzá fognak járulni ahhoz, hogy az alkalmazottak hangulats csillapittassék.

Sztankovits üzletvezető kijelentette, hogy elhatározását nem másíthatja meg, annyival kevésbé, mert erre nézve szigorú utasítása van az igazgatóságtól.

Az üzletvezetőség sztrájkol.

Erre Szilágyi Mihály ellenőr ismételtén kérte az üzletvezetőt, hogy a főfüggesztést vonja vissza. Sztankovits üzletvezető előbbi kijelentését ismételte.

Erre a küldöttség vezetői így szóltak:

— Ha így áll a dolog, kénytelenek vagyunk Bene kartársunkkal szolidaritást vállalni és a tollat letenni.

Az üzletvezető ezt válaszolta:

— Figyelmeztetem önöket e lépésük komolyságára, s annak következményeire. Kérem, ne tegyék magukévá Bene ellenőr ügyét.

— Magunkévá tesszük!

— Nem dolgozunk tovább!

— Sztrájkolunk!

Ezt már többen mondták a tisztviselők közül, akik ezzel kiindultak az üzletvezető szobájából. A következő pillanatban csaknem valamennyien elhagyták az üzletvezetőség hivatalait és csoportosan átmentek a Millennium-vendéglő külön termébe. A tisztviselőket követték az altiszteket és a szolgák.

A kávéházban csupán az üzletvezető és a főtisztviselők, néhány távirász, kezelő és a gépirő-kisasszonyok maradtak. Sztankovits üzletvezető izgatottan járta be az összes hivata-

lokot, hogy nem maradtak-e egyesek ott. Senki se maradt. Nehányat, a ki a folyosón volt még, s hangosan tárgyalt a többivel, az üzletvezető így szólt:

— Vagy tessék a hivatalba menni, vagy a helyiséget elhagyni!

Tíz óra felé üres volt már a hivatal. S a városház-téren nem tudták megérteni, hogy hová tódul a nagy vasutas-csoport oly izgatottság között.

A Millennium külön terme a sztrájktenyék képét vette föl. Minden rendű vasutiak ültek össze és sör mellett, egymást lelkesítve foglalkoztak az eseményekkel. Egy-egy újabb érkezőt vidáman megéljeneztek.

A mialatt a történeteket beszélték meg, az érkezők új meg új híreket hoztak. Konstatálták, hogy sztrájkban áll a főtisztviselőkön kívül az üzletvezetőség központja, az állomás, a fűtőház, a szertár. Az állomásiak a vasuti étteremben gyűltek össze.

Jön újabb jelentés:

— Arad állomástól kérdezték, hogy kimegyünk-e testületileg hozzájuk. Én azt mondtam utólagos jóváhagyás fejében, hogy nem megyünk ki.

— Nagyon helyes, — felelik a többiek.

Lelkesen megéljeneztek Chirke Vilmos elnököt, a kinek erős napja volt a mai. A tisztviselők az egész délelőttöt ott töltötték a Millennium-ban s nyugodtan várták a fejleményeket. Valamennyien egyetértettek abban:

— A mig Bene föl lesz függesztve, addig nem dolgoznak.

Esküszünk!

(Békelítési kísérlet.)

A másodosztályu étterem zsufolásig tele van. Az asztalok szorosan egymás mellé tolva, ember ember hátán. A hangulat általában sokkal inkább vidám, mint komoly. A vasutasok rendíthetetlenül hisznek a győzelemben. Két nappal tovább, — ez az általános remény, — nem tagadhatják meg a vasutasok követeléseit. Ugy számítanak, hogy a főváros már holnap eleség nélkül marad; az élőszállítmányok elpusztulnak a vággenokban, mert sem inni, sem enni nem kapnak. Határidőre szállítandó áruk késnek el, amiből kolosszális károk támadnak, és ézt az államnak kell megtérítenie. A kényszerűségből idegen állomásokon maradt utasok költségeit, számtalan és kiszámíthatatlan károkat kell megfizetnie az államvasutak. A vasutasok úgy számítják, hogy minden óra, amely alatt a sztrájk tart, egy millió koronájába kerül az államnak.

Bent az étteremben egymást követik a buzdító beszédek. Óriási derűtséget kelt, mikor az egyik szónok éljenzésektől megszakított beszédét így fejezi be:

— És most, kedves kartársaim, felszólítalak benneteket, hogy fizessétek ki a vendéglősnek, amit fogyasztottatok, nehogy a nagy zavarban a vendéglős megkárosodjék!

Általános fizetség követi a beszédet. A derűtséget azonban újból figyelem váltja fel, mikor Pető Tivadar a mozdonyvezetők egyik feje, szólásra emelkedik. Röviden beszél, de minden második szavánál kitör az éljenzés.

— Kartársaim! A mi mozgalmunk tulajdonképen nem is sztrájk. A mi helyzetünk, a fizetésünkről szóló törvényjavaslat annyira felizgatott mindnyájunkat, hogy nem mehettünk nyugodt lélekkel utnak, nem élhettünk vissza az utazó közönség belénk vetett bizalmával, mert nem voltunk abban az állapotban, hogy a kellő biztonságban vezethetjük volna a vonatokat. És utóvégre is cselekednünk kellett. Mit tudják azt a mi nagyságos, méltóságos, kegyelmes uraink, hogy vannak közöttünk, akik havi

17 forintból hat-nyolc tagu családot kénytelenek fentartani! Kartársak! Ha már belekezdünk, folytatnunk is kell! Tegyétek a kezeiteket a szivetekre, tartsátok fel két ujjatokat, és esküdjétek, hogy mindnyájan szolidárisak lesztek egymással, hogy nem hagyjátok egyik társatokat sem megszenvedni azért, amit értetek, mindnyájunkért tett. Egy mindért, mind egyért! Esküdjétek: Isten minket úgy segéljen!

A következő pillanatban háromszáz-háromszázötven kormos, munkában megedzett kéz emelkedik a levegőben.

— *Esküszünk! Isten minket úgy segéljen!* — harsan fel a kiáltás.

Fél tizenkét óra tájban hirtelen nagy mozgolódás támad. Egy altiszt rohan be a terembe és elkiáltja magát:

— Jön a bizottság! Jön Chirke elnök!

A következő pillanatban belépnek a terembe Chirke Vilmos főellenőr, Bene Gyula ellenőr, Kosztolányi Béla felügyelő, és a mozgalmi bizottság több tagja. Óriási, harsogó éljenzés fogadja őket, amely alig akar csillapodni. Mikor a zaj valamennyire elül, Chirke Vilmos feláll egy székre, és beszélni kezd. Minden sallang nélkül bejelenti, hogy Bene Gyulát azért a beszédjéért, amelyet az 5 óra 10 perckor induló vonat személyzetéhez intézett, átlásától felfüggesztették.

Fülsiketítő zaj támad.

— Disznóság! Nem tűrjük! Abug! Le vele!

— Majd visszahelyezik! Addig nem megy Aradon keresztül vonat!

Chirke Vilmos bejelenti ezután, hogy az üzletvezetőség alkalmazottjai szolidaritást vállaltak Bene Gyulával, és valamennyien letették a tollat, és mindaddig nem is térnek vissza hivatalukba, amíg Benét vissza nem helyezik.

— Eljén! Helyes! Mi is szolidárisak vagyunk!

— Addig sztrájkolunk, amig vissza nem helyezik! — kiabáltak össze-vissza a teremben levők.

Chirke még csak arra kérte a jelenlevőket, hogy bízzák a mozgalmi bizottságra az ügyüket, maradjanak nyugodtan, és térjenek haza családjaikhoz. A történendő eseményekről a mozgalmi bizottság azonnal értesíteni fogja őket.

— Eljén! Halljuk Bene Gyulát! — zúgtak a vasutasok.

Bene Gyula felállt a székre. Elmondta, hogy látva az óriási izgatottságot, tudatában volt annak, hogy a forgalom biztonságát ilyen állapotban nem lehet fenntartani, hiszen előfordult, hogy Szolnokon rálöttek egy mozdonyvezetőre. Ő csupán ezt közölte a 609-es személyzetével, de senkit nem beszélt rá szolgálata elhagyására. Az izgatott helyzet érthető is, mert hiszen olyan pofoncsapást harmincezer ember még sohasem kapott, mint a mostani törvényjavaslattal a vasutasok.

— Én magammal már leszámoltam, — fejezte be beszédét Bene. — most már csak az önök érdeke lebeg előttem. Kérem, menjenek nyugodtan haza, és bízzanak bennünk!

Majd Polyánszky beszélt, kijelentve kartársai nevében, hogy szolidaritást vállalnak Benével, és elsősorban azt fogják követelni, hogy őt helyezzék vissza állásába.

Kosztolányi Béla állott fel szólásra ezután. Beszéde rendkívül érdekes volt, amennyiben úgy látszott, mintha az üzletvezetőség megbízásából alkudoznék a vasutasokkal. Kijelentette, hogy Sztankovits Miklós üzletvezető azt mondta neki, hogy mihelyt a vasutasok szolgálatba állanak, és nyugodtan viselik magukat: visszahelyezi Benét állásába. Kéri tehát, hogy men-

jenek csendben haza, és ha szolgálatba hívják őket, ne szegüljenek ellen.

— Hohó! Hát a fizetésemelés?

— Szó sincs szolgálatról addig, amig a követeléseinket nem teljesítik!

— Eláll! Eláll!

Ilyen kiáltások harsogtak végig a termen. Majd ismét Pető Tivadar pattant fel a székre, és megeskettette a vasutasokat arra is, hogy mindaddig nem állanak szolgálatba, még ha teljesítik is követelésüket, amig Bene vissza nem lesz helyezve. Es a terembea levők ismét felzúgtak:

— Isten minket úgy segéljen!

Azután az egész tömeg, élükön Chirke Vilmossal, és a bizottság többi tagjaival, kivultak az étteremből. Az utcán azután szétoszlottak; legtöbben hazamentek, sokan pedig a közelfekvő vendéglőket árasztották el. Ekkor körülbelül negyedegy óra lehetett. A délután folyamán ugyan még bebenéztek a pályaudvarra, de nem sokáig maradtak ott. A pályaudvar csendes volt, mindenfelé a legnagyobb rend uralkodott.

A katonaság kirendelése.

Még a délelőtt folyamán jelentkezett *Institúris* Kalmán polgármesternél *Szankovits* Miklós üzletvezető, és kérte, hogy intézkedjék sürgősen a raktárak és a gyűjtőpénztár őrizete iránt. Miután azonban a város rendőri személyzete igen csekély, a polgármester kénytelen volt segíélyért a katonasághoz fordulni, a hol a kért segítséget a legelőzékenyebben meg is adták.

A gyűjtőpénztárnál már a délután megjelent a katonai őrség. Az éjszaka folyamára Bayer kapitány vezénylete alá a 4-ik zászlóalj minden századából 15—15 embert adtak, akik az éjjel a raktárak és a sintesek felügyeletét látták el.

A sztrájkanyag.

A sztrájkoló vasutasok két helyen verődnek össze, hogy várják az érkező híreket. Az egyik a vasuti állomás, a másik a Millennium vendéglő külön terme. Amott leginkább az altisztek és mozdonyvezetők tartózkodnak, emitt pedig a hivatalnokok. Az állomáson természetesen száz és száz kíváncsi ember fordul meg, a kik látni akarják azt a ritka látványt, mikor a vasut nem működik.

Igen sokan vannak itt vasutasok feleségeikkel és gyermekeikkel. Az asszonyok, a kiket a fizetésrendezés ugyszólván legközelebről érdekel, legjobban lelkesednek a sztrájk eszméje mellett. Ragyogó az arcuk és nagy a reménységük. Van köztük olyan is, a ki kétségbe van esve, de nagyon kevés, a minek közvetlen oka, hogy csak most kapták meg a kilométerpénzeket.

Igen mozgalmas a képe a vasuti vendéglőnek, a hol körülbelül sűrű, de nyugodt vasutasok ülnek. Akad olyan utas is, a ki egy-egy vasutast kapacitál, hogy hagyják abba a sztrájkot, nem lesz jó vége, mert jön a katonaság. Az érvek végén természetesen az sül ki, hogy neki sürgősen el kellene utaznia Temesvárra.

Ma délután is hatalmas számban jöttek össze a vasutasok a vendéglőben. Egyszerre zúgó éljenzés töltötte be a termet, mert belépett Chirke Vilmos, a mozgalmi bizottság elnöke.

A nagy terem szorultig megtelt vasutasokkal. Chirke arra kérte őket, hogy maradjanak nyugodtan. Közölte velök, hogy a budapesti központi igazgatóság tisztviselői is beléptek a sztrájkba. Egyébként kérte őket, hogy a különféle híresz-

teléseknek ne üljenek fel; a mint valamit megtud, nyomban közölni fogja. Amig nyugodtak lesznek, senki sem férhet hozzájuk.

Chirke innen a Millenniumba jött, a hol a tisztviselők várták. Itt is kérte az egybegyűlteket, hogy viselkedjenek egész nyugodtan. Főolvasa a táviratokat, melyek hozzá a nap folyamán érkeztek. Ezek azonban mind kérdést tartalmaznak, hogy hogyan áll Aradon a helyzet.

A tisztviselők itt ekkor elhatározták, hogy holnap délelőtt nyolc és két óra között a Millenniumban újból találkozzanak. Ha tíz óráig nem kapnak értesítést, akkor természetesen tovább folytatják a sztrájkot, dacára annak, hogy holnap délelőtt tíz órákor mindenki tartozik a hivatalban lenni. Pont tizkor rovacsolást tart és feljegyzi azokat, a kik nem lesznek jelen. Valószínű azonban, hogy a rovacsolás teljesen eredménytelen fog maradni.

A sztrájk Budapesten.

A budapesti keleti pályaudvaron csak ma kezdődött meg tulajdonképpen a sztrájk, mert az este innét még mentek ki vonatok, nem úgy, mint a nyugati pályaudvarból. Ma reggel is indult még ki néhány, de már ezeket a legközelebbi állomásokon megállították s azóta ott vesztegelnek.

Most, hogy Budapesten is általános a sztrájk, mégis bonyolultabb a helyzet, a tehervonatok gazdátlanul állnak mindenfelé a sínpárokön. Államvasuti mérnökök ugrálnak fel rájuk és vezetik be őket nagy kinnal a műhelyekbe.

Az igazgatósághoz jött jelentés szerint az éjjel a bécsi 117. számú vonat tengelyét a sztrájkoló munkások szétszedték, a vonat nem mehetett tovább.

A keleti pályaudvarra érkező vonatokat kora reggel beengedték, mert azok a vasutasok gyűléséreérkezőket hozták. Azon-
tul aztán a teljes közlekedés megszakadt.

Mint hogy Budapest mindkét pályaudvarán életbe van léptetve a sztrájk, a posta óriási zavarban van, mert sem lapot és leveleket, sem egyéb küldeményt nem bír semmi irányban továbbítani. A keleti pályaudvar főnökségét Hetényi postafelügyelő megkérte, eszközölje ki, hogy a legsürgősebb postai küldeményeket egy lokomotívval Kelenföldig el lehessen expediatni, ahol átadnak továbbküldés végett a Déli vasutársaságnak, de még ezt sem bírták keresztülvinni, mert Kelenföld azt a választ adta, hogy a lokomotívot az állomásra nem engedik be.

A kétségbeesett utasok méltatlankodását a vasutasok udvariasan ugyan, de határozottan visszautasítják.

Keresztur-nyaraló előtt ma reggel két vonat találkozott: az 1707. számú máramarosszigeti és a 607. számú aradi személyvonat. Mindkettő ott rekedt a nyílt pályán. Az elsőn ült többek között Klobucsár altábornagy, emezen pedig Neumann, a keleti pályaudvar helyettes főnöke, a ki be akart menni a fővárosba, de akkor már a vonatok nem indultak. Az altábornagy hevesen kifakadt a sztrájk boszantó következményei miatt, a mire Neumann így válaszolt:

— Én a helyettes állomásfőnök vagyok és mégsem juthatok be Pestre.

A kirekedt vonatokon a tömérdek romlandó élelmiszereken kívül igen sok szarvasmarha és egyéb hasznos házi állat van, melyeknek élelmezéséről és ellátásáról

senki sem gondoskodik. A drága sok rakomány, ha a sztrájk hamarosan véget nem ér, ott fog elpusztulni a síneken. Csak magán a Marcheggig terjedő vonalon több mint harminc tehervonat vesztegel.

Bécsből táviratozzák, hogy a magyar államvasutak sztrájkja miatt a Magyarországra és Magyarországból való összes közlekedést Marcheggén és Bruckon át beszüntették.

Hir szerint ma reggel a *Hatvan* felől érkező vonatra rálöttek, baj azonban senkiben sem esett.

Délután négy órakor Budapestről négy gyalogszázad indult külön vonaton a *brucki* vonalon, hogy a nem sztrájkoló alkalmazottakat az állomásokon megvédelmezzék. Utközben a vonat gépésze megtagadta a szolgálatot, mire a vonatot *Litassy* főmérnök vezette tovább.

A *keleti pályaudvaron* ma reggel még a sztrájkolók dolgozni akartak, azonban megjelent ott 25 mozdonyvezető, a kik felugrottak a mozdonyokra, valamennyit kivitték a szabad pályára s aztán ott hagyták őket.

Bekisért vasutasok.

Az államvasutak sztrájkolói ma délelőtt két tanyán gyülekeztek össze. A nagyobb rész, mintegy ötezer ember, a zuglói sörcearnokban, a többiek pedig, körülbelül kétezeren, a *Hermina* uton, a *Triesti* nőház címzett vendéglő tágas udvarán tanyáznak.

Kora reggel nagy csoportokban jöttek be a fővárosba a vasutasok fáradtan, porosan. A vidékről érkezők voltak ezek, a kik onnét gyalogoltak be, a hol éppen a vonat megállott. Egész éjjel nem aludtak, de azért a hangulatuk élénk és emelkedett. A közönség kíváncsi érdeklődéssel nézte őket és zajosan tüntetett mellettük. Nagy lovas és gyalog rendőrcsapatok haladtak a vasutasok nyomában, közbelépésre azonban egyetlen izben sem volt alkalom.

Az országnak csaknem minden máv. állomásáról jöttek küldöttek Budapestre, még a galíciai határállomásokról is, csak azok maradtak el, kik a vasutak megállása miatt nem utazhattak. Es a *debreceniek*, a kiket felültettek egy hamis távirattal, hogy a vasutasok országos nagygyűlése nem 20-án, hanem 24-én lesz.

A budapesti pályaudvarokat az éjjeli óta katonaság őrzi. A vidékről számos sztrájkoló vasutas Budapestre érkezett.

A zágrábi vasutasok Promontórig jöttek vonattal s ott kiszállva, hajóra ültek. Így jöttek be a fővárosba. Mikor a *Boráros-térre* érkeztek, a rendőrség a főkapitányságra kísérte őket.

Budapest száll. dái telve vannak vasutasokkal, kik a legnagyobb izgalommal tárgyalják a sztrájk óriási eseményeit.

Az államvasutak igazgatósága feljelentést tett a rendőrséghez, hogy mintegy *hét-százötven*, a nagygyűlésre érkező vasuti alkalmazott, kik között *tisztviselők is nagy számmal vannak, erőszakkal elfoglalt egy vonatot s nem törődve az esetleg bekövetkező szerencsétlenséggel, a vasutat beindították Budapestre.*

Ez büntetendő cselekményt képezvén, a rendőrség az illető alkalmazottakat előállította. Kihallgatásuk még folyamatban van.

A budapesti rendőrség kijelenti, hogy a fent említett vonat-elfoglalás a *bia-torbágyi* állomáson történt.

A legtöbb vidéki vasuti állomásról táviratozni sem lehet, mert a *sztrájkoló vasuti tisztek a távirókészülékeket szétszedték.*

A sztrájkoló vasutasok délután már négy helyen ütöttek fel sztrájk-tanyát. Mindenütt *rendőrség őröködik, hogy zavargás ne történjen.*

A főkapitány tegnapi betiltó végzését a vasutasok *megfelelőbbek a belügyminiszterhez s küldöttségileg kérik fogják, hogy délután 5 órára engedje meg az országos nagygyűlés megtartását.*

A király vonata előtt.

A sztrájkolók a fővárosban rendkívül nagy elevevéssel tárgyalják a történet és várható eseményeket. A sztrájk tanyákon tisztviselők, szolgák és mozdonyvezetők vegyesen ülnek az asztaloknál és sörözés közt tanácskoznak.

Sokat beszéltek ma arról, hogy a *király e hó 24-én Budapestre készül. Azt mondják a vasutasok, hogy a király még az osztrák vonattal sem jöhet be majd a fővárosba, mert a sztrájkolók el fogják állni a mozdony utját és lefekszenek a sínpárra.*

Hire jár, hogy a műhelyek művezető mérnökei és az egész kinevezett személyzet szintén csatlakozni fog a sztrájkolókhoz.

A sztrájkolók feltételei.

A főváros sztrájk tanyáin ma megállapították, hogy *az országnak csaknem minden mozdonyvezetője megszüntette a munkát. Az államvasutak körülbelül 3500 mozdonyvezetője van, ezek ugyszólván egy szélíg sztrájkolnak.*

A sztrájk megszüntetése dolgában a késői délutáni órákig sem a kereskedelemügyi minisztérium, sem az államvasutak igazgatósága részéről senki sem tárgyalt a sztrájkolókkal, a kik egyébként már megállapították *feltételeiket, a melyek teljesítése alapján újból munkába állnak.* Ezek a következők:

1. Az összes memorandumokban foglalt követelmények teljesítése.
2. A szolgálati pragmatika.
3. Az országos szövetség.
4. *Senkinek a sztrájk következtében bántódása ne legyen.*
5. Nem rendeleti uton, hanem *törvényhozás útján* rendezzék a vasutasok dolgát.

Kijelentették a sztrájkolók, hogy a követelésekből *semmit nem engednek, bármi történjék is.*

A sztrájkolók a meguk körében 13 tagu sztrájkbizottságot választottak.

A fővárost a vidéki állomásokkal összekötő *távíró-drótok nagy része el van vágva, és a Morse-gépek kikapcsolva, így a központi igazgatóság kerülő uton, megánosok révén érintkezhetik csak a legtöbb állomással.*

Szuronyok között.

A budapesti főkapitányság épületébe ma körülbelül *nyolcszáz, az ország minden részéből* érkezett vasuti tisztviselőt kísérték be *szuronyok között.* A vasutasok letartóztatása három helyen történt, és jellemző a rendőrségnek az az óriási előkészülete, melylyel ezt az aktust véghezvitte, noha a vasutasok a gyanuperral élve, minden módon ki akarták kerülni a rendőrség kezét.

Ma reggel nyolc óra 40 perckor négyszáz vasuti altiszt és tisztviselő jött Budapest felé. Félve, hogy a rendőrség kezei közé jutnak, még *Budafokon* szállottak a vasutáról, és villamoson akartak a városba jutni. A villamoshoz vezető uton azonban alig tettek pár lépést, *lovas és gyalogrendőrök állottak eléjük.* A rendőrség vezetője a vasutasokat *letartóztatottaknak*

jelentette ki, és a villamosra felültetve őket, valamennyit bevittette a főkapitányságra.

Egy másik vasutascsoport a budafoki hajóállomásra ment, és hajón akart Budapestre menni. Mikor már valamennyien a hajón ültek, hirtelen előállottak a váróterem egyik mellék helyiségében elrejtett randőrök és csendőrök, és a hajón levőket letartóztatva, bevitték őket a főkapitányságra.

Kelenföldön is nagyszámu, mintegy négyszáz főre menő vasutas csoport akart leszállani a vonatokról, hogy kerülő uton jusson a fővárosba. Mielőtt azonban Kelenföldre beérkeztek volna, *Máltás* Hugó rendőrkapitány megállította a vonatot, a rajta levőket letartóztatta, és a vonaton levők rendőri fedezet alatt folytatták utjukat Budapestig, ahol őket is beszállították a főkapitányság épületébe.

Ezután megkezdtek a kihallgatásokat. A rendőrség a büntetőtörvénykönyv 481-ik paragrafusába ütköző vétség miatt rendelte el ellenük az eljárást és vizsgálatot. Ez a szakasz úgy szól, hogy az a közhivatalnok, aki engedély nélkül elhagyja szolgálati helyét, és megtagadja az engedelmességet: három évig terjedhető börtönbüntetéssel sújtható.

Miközben a kihallgatások folytak, bejött a főkapitányságra *Okolicsányi* László országgyűlési képviselő, aki az óriási számu letartóztatott embert látva, megkérdezte, hogy mi folyik? A felvilágosítást meg is adták neki, mire *Okolicsányi* roppantul felháborodva hagyta ott a főkapitányságot, kijelentvén, hogy megy a Házba, ahol interpellálni fog.

A kihallgatások a délután folyamán még folytak; a főkapitányság előtt rendőrök ügyeltek, hogy csoportosulás, vagy tüntetés ne támadjon.

Vörös László nyugalmazott államtitkár ma délben felkereste *Vázsonyi* Vilmos országgyűlési képviselőt és megkérte, szerezzen alkalmat arra, hogy a *sztrájkolók végrehajtó bizottságával, mint a kormány megbízottjai megkezdhesse a tárgyalásokat.*

Vázsonyi kérelmére a végrehajtó bizottság tagjai nyomban megjelentek a demokrata-körben és ott rövid tanácskozás után *Vörös* Lászlónak kijelentették, hogy addig nem bocsátkoznak semminemű tanácskozásra, *míg a rendőrségen fogva levő sok száz vasutast szabadon nem bocsátják.*

Erre *Vörös* László és *Vázsonyi* Vilmos felkeresték *Rudnay* Béla főkapitányt, aki *185 vasutast nyomban szabadon bocsátott.* 740 vasutas volt letartóztatva, a kiket a most említettek kivül azonnal kihallgattak s kihallgatás után *egyenként valamennyit szabadlábra bocsátották.*

Miután ez megtörtént, *Vörös* László és *Vázsonyi, Hock* János és *Lengyel* Zoltán képviselők társaságában kimentek a sztrájk tanyára, hol a végrehajtó bizottsággal megkezdtek a tárgyalást.

A végrehajtó bizottság tagjai a következők: *Sariay* János, *Turcsányi* Pál, *Faludy* József, *Kacsó* Gyula, *Seide* Arthur, *Kósa* Lajos, *Margulit* Kálmán, *Brájjer* Ferenc, *Jovánovics* Miklós, *Komlós* Emánuel, *Lorber* József, *Veréb* Mihály és *Linder* Béla.

Lu igh Gyula nyilatkozata.

(*És a sztrájkolók hiáltványa.*)

Azok a hírek, a melyek *Ludvigh* Gyula államvasuti elnökigazgató lemondásáról keltek a mai napon szárnyra — mint budapesti tudósítónk telefonon jelenti — *valótlanok.* A fővárosban erről nem tudnak semmit.

A magyar államvasutak Andrássy-uti palotájában óriási izgalom uralkodott. Az igazgatóság minden tagja talpon volt és hivatalában töltötte az éjszakát. *Ludvigh Gyula* elnökgazgató is bent volt hivatalában, hogy minden érkező hírről jelentést kaphasson. Az igazgatóság eleinte abban a véleményben volt, hogy a sztrájk csak részleges s így arratörekedett, hogy a sztrájkoló személyzetet helyettesíthesse. Erről azonban le kellett mondaniok, mert egyrészt a sztrájk óriási arányokat öltött, másrészt pedig a helyettesítésre szánt alkalmazottak is a sztrájkolókhöz csatlakoztak.

Ludvigh Gyula ma egy budapesti hírlapíró előtt nyilatkozott a sztrájkokról:

— Hogy meddig tarthat a sztrájk és milyen arányokat ölthet, — mondta az elnökgazgató — azt egyelőre nem lehet tudni. A követelések teljesítése különben sem tőlünk, hanem a kereskedelmi minisztertől függ, illetve a minisztertanács hatáskörébe tartozik. Tudomásom szerint a minisztertanács az egész délelőtt folyamán ezzel a fontos tárggyal foglalkozott. Bajos azonban olyan követelőkkel szemben méltányosnak lenni, akik az állammal szemben renitensek és esküjük ellenére tagadják meg a szolgálatot. A kormány és az üzletvezetőség iparkodott a kívánságoknak az országos pénzügy szem előtt tartásával eleget tenni. Nincs egyébként kizárva, hogy a sztrájk hamarosan véget ér. Az engedetlenekben talán főülkerekedik a megfontolás, a tapasztalás azt mutatja, hogy voltak sztrájkok, melyeknek megszűnésére elég volt egy óra is.

A sztrájkolók ma délután kiáltványt bocsájtottak ki, a melynek szövege a következő:

Nyilatkozat.

1. *Földessy* Odónt és *Justh* Ferencet, mint ügyünk eszerbenhagyóit vezérünknek nem ismerjük el s kijelentjük, hogy mai naptól nekik semmi megbízásuk tőlünk nincsen.
2. Tiltakozunk *Fiuméből* és *Zágrábból* érkezett, tiszásra menő kartársunk elfogatása ellen s azok szabadonbocsájtását követeljük.
3. A jelenlegi áldatlan helyzetért, melybe bennünket s az országot belekergették, a felelősséget a kormányra hárítjuk.
4. Igazságos ügyünk diadalában feltétlenül bizunk.
5. Nehéz küzdelemünkben valamennyien összetartva és együtt érezve, a nagy közönség szíves támogatását és elnézését kérjük.
6. A VI. kerületi Demokrata Körben (Gyár-utca 18. sz.) állandó permanenciában vagyunk.

Késő délután egyik *Gömöri-uti* vendéglőben körülbelül nyolcezer sztrájkoló tanácskozást tartott, amelyen kimondták, hogy *Földessyt* és *Justhot*, kik a vasutasok ügyét elárulták, bojkottálni fogják maguk közül.

A függetlenségi párt értekezlete.

Az országos függetlenségi párt ma este értekezletet tartott, melyben előbb a civillista ügyével, majd a vasutasok sztrájkjával foglalkoztak.

Az előbbire nézve *Polonyi Géza* azt indítványozza, hogy akadályozzák meg a civillistát ha kell obstrukcióval is, de a pártban ezt elutasították, s csupán annyit határoztak, hogy *Rákosi Viktor* kifogja fejteni a párt álláspontját.

Ezután a vasutasok dolga következett. Itt *Bartha Odón* figyelmeztette a pártot, hogy tartózkodjék minden indulatoskodástól, mert be kell látni, hogy a vasutasok, mint fölsküdt hivatalnokok, nemcsak mulasztást, de bünt követtek el, mikor a rájuk bízott helyet elhagy-

ták. A jelen körülmények között nem szabad nehézségeket gördíteni a kormány munkája elé.

A párt elhatározta, hogy a Ház holnap ülése *Seadmári Mór* indítványt tesz, miszerint a pénzügyi bizottság sürgősen tárgyalja le a javaslatot, úgy hogy azt a képviselőház szombatán tárgyalás alá vehesse. Elhatározták továbbá, hogy a párt bizottságot küld ki, mely állandó kontaktusban legyen a sztrájk vezetőivel.

Itt említjük meg, hogy az országos szabad-*elvű pártban* is élénken foglalkoztak ma este a vasutasok sztrájkjával, ahol azt általában elítélték. Sajnálatosul konstatálták egyben, hogy az ellenzék néhány tagja napok óta valósággal sztrájkra lázította a vasutasokat.

A kormány óvintézkedése.

Hieronymi Károly azonnal a képviselőház ülése után *Serényi Béla* gróf államtitkárral a magyar államvasutak igazgatóság épületébe hajtatott, ahol este kilenc óráig beható tanácskozást folytatott *Ludvigh* elnökgazgatóval és *Márk Károly* miniszteri tanácsossal a felől, hogy milyen intézkedések szükségesek a mozgalom további terjedése és a forgalom újból való felvétele iránt.

Este kilenckor a miniszter telefonon érintkezésbe lépett *Pittreich* közös hadügyminiszterrel a *korneuburgi vasuti és távirtda ezred* rendelkezésre bocsájtása iránt. *Pittreich* a legelőzékenyebb módon felelt. A végső megállapodás az, hogy az ezred, amelynek kilencvenhat vizsgázott mozdonyvezetője van, már a holnap nap folyamán Budapestre érkezik.

Más intézkedés odairányul, hogy összeállítsák azokat, a kik a gyakorlati forgalmi szolgálatba beoszthatók lennének. E célból a hadsereg minden ezredéhez távirati tudakozódást intéztek az iránt, hogy hány okleveles mozdonyvezető szolgál a katonák között. *Aradra* is megérkezett ma ez a tudakozódás és a várbán ma huszonnyolc katona jelentkezett, mint vizsgázott mozdonyvezető.

Már a délután folyamán két vonatot indítottak el Budapestről, egyet a *marchegi*, egyet a *brucki* vonalon. Mindkét vonatot mérnökök vezetik. A vonatokon 450 főnyi katonaság és a szükséges forgalmi személyzet megy. A vonatok célja az, hogy az illető vonal összes állomásait a szolgálat felvételére újból berendezzék és katonailag megszállják a sztrájkolók esetleges támadásainak visszaverésére. A vonatok csak holnap délben fognak megérkezni rendeltetési helyükre, mivel a fenti munkálatok sok időt igényelnek, s emellett az éjjeli közlekedés a mai viszonyok között határos a lehetetlenséggel. A legfőbb akadály azonban az, hogy a vasuti távirtda teljesen a sztrájkszemélyzet kezében van, úgy, hogy a sztrájkolók már napok óta megakadályozták a központ és az állomások közötti érintkezést.

Mihelyt Budapestre megérkezik a hirtetés, hogy a kivánt cél el van érve, azonnal megindítanak a Budapest-bécsi vonalon egy gyors és egy személyvonatot. Remélik, hogy ez már holnap délután megtörténhetik.

Hasonló intézkedések fognak holnap történni a szolnoki vonalon, ahová ugyancsak megindítanak egy katonákkal és személyzettel telt vonatot.

Intézkedések történtek egyes állomásokon arra nézve is, hogy a vonalakon álló

vonatokban levő élők jószág megfelelő etetésben és itatásban részesüljön, nehogy elpusztuljon. — Ezenkívül Budapestben azonnal elrendelték, hogy azon utasokat, kiknek anyagi helyzetük, nem engedi meg, hogy hotelbe menjenek a várótermekben és más tűzbiztos helyiségekben helyezték el.

Egyezkedés a sztrájkolókkal.

A vasutasok sztrájkbizottsága este 9 órakor a Demokrata-kör helyiségében tanácskozásra gyűlt egybe, hogy a követelményeket felállítsák. Ezeket, mivel az elfogott vasutasokat már szabadon bocsájtották, abban precizizálták, hogy

a) A képviselőház pénzügyi bizottsága foglalkozzék mielőbb és fogadja el a vasutasok memorandumában foglaltakat.

b) Engedtesse meg egy országos gyűlés megtartása, melyben a fizetési tervet megbeszéltesse.

Vörös László és *Vázsonyi Vilmos* képviselők éjjel egyenyed 12 órakor, mikor a tanácskozás véget ért, elvitték a határozatot *Hieronymi Károly* kereskedelmi miniszterhez.

Hajnali 2 órakor telefonálja tudósítónk: *Vörös* és *Vázsonyi* jóval éjjél után jöttek vissza a minisztertől a demokratakörbe, hol rájuk a sztrájk-bizottság tagjai várakoztak.

— Kellemes híreket hozok, — ezzel a kijelentéssel lépett *Vörös László* a terembe.

Aztán bevonultak egy belső szobába s ott e percben, mikor e sorokat írjuk, még folytatják a tanácskozást.

Sztrájk a vidéken.

Komáromból jelentik: A vasutközlekedés ma reggel teljesen megszűnt, a mozdonykísérő személyzet a munkát abba hagyta. A *pozsonyi állomásokról éjjél óta nem indítottak vonatot*. Az állomáson és *Dévényujfalunál* több vonat vesztegel. Több száz utas nem tudja az útját folytatni. Az utasok közt óriási a nyugtalanság, mindenki türelmetlenül várja a sztrájk befejezését.

Sepsiszentgyörgyön ma reggel az összes vasuti alkalmazottak bejelentették a sztrájkot. A teljes forgalom szünetel.

A *csongrádi állomásról* ma reggel óta nem indulnak vonatok.

Nyitráról táviratozzák: A *Privigye* felől ma reggel elindult személyvonat személyzete táviratot kapott, hogy Budapestben a sztrájkot kimondták. Erre a vonat *Úzbégh állomás előtt nyílt pályán megállott*. Az utasok rimázkodni kezdtek, de hasztalan. Egy kereskedő, ki haldokló feleségéhez Budapestre akart utazni, a mozdony elé feküdt s úgy kérte a mozdonyvezetőt, hogy gázoltassa agyon, ha itt kell vesztelnie.

Szegeden az üzletvezetőség összes alkalmazottjai kimondták a sztrájkot. Az üzletvezetőség palotáját, a raktárakat s a mozdonyokat *rendőrök őrzik*.

Temesvárott 2500 államvasuti alkalmazott, köztük 70 mozdonyvezető, lépett sztrájkba. Az *orsovai gyorsvonat* mozdonyvezetője, mikor meghallotta, hogy a sztrájk kitört, megállította a vonatot, leugrott és a mozdonyt nyílt pályán magára hagyta.

Lugoson, Nagybecskereken és Szolnokon a sztrájkot szintén kimondták.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

A színház műsora:

Csütörtök: Katinka grófnő, operette. (Páros bérlet.)

Péntek: Takarodó, dráma. (Páratlan bérlet.)

Szombat: Cigánybáró, operette. A szanatórium javára. (Páros bérlet.)

Vasárnap: Delután: A vándorlegény, operette.

Bete: Kis szökevény, operette. (Páratlan bérlet.)

* Az első pályázó. E cím alatt a debreceni Szabadság mai számában a következőket írja: „A debreceni színház bérletére tegnap jelentkezett az első pályázó. Pályázati kérvényét ugyan még nem nyújtotta be a polgármesteri hivatalhoz, de a városi pénztár tegnap egy fővárosi pénztintézetől megkapta a hiteles értesítést, hogy Zilahy Gyula, az aradi színház igazgatója a debreceni színház pályázati kérvényéhez szükséges huszezer korona értékű biztosítékot letette. E szerint Zilahy Gyula aradi igazgatót már pályázónak tekinthetjük. Egyelőre nem mondunk véleményt Zilahy Gyula szinzigazgatói értééről; megvárjuk, míg minden pályázati kérvény beérkezik s a határidő letelte, vagyis április 23-ika után őszintén, nyíltan bírálni fogjuk a pályázók egyéni és szinzigazgatói értékét.”

* Hegyessy Mari vendégjátéka. Zilahy Gyula igazgató, hogy a premierok egymást követő sorozata mellett még élénkebbé tegye a téli szezon utolsó heteit, néhány estére vendégül szerződtette Hegyessy Mari asszonyt, a Nemzeti színház kitűnő művésznőjét, aki egy új színműben fog fellépni, mely a télen a fővárosban nagy sikert aratott. A vendégszerelés a jövő hétre van tervezve.

* A fővárosi vendégek elmaradása. A Katinka grófnő szerzői: Hüvös Iván és Faragó Jenő, továbbá azok a fővárosi írók és művészek, akiknek a mai esti előadásra Aradra kellett volna jönniük, a hirtelen beállott vasúti sztrájk következtében kénytelenek voltak Budapestre maradni s így a Katinka grófnő mai előadása nélkülük folyt le. Faragó Jenő már telefonon értesítette Zilahy igazgatót, hogy az operett legközelebbi előadására feltétlenül lejönnek.

* Odry Lehel társa. Odry Lehel, ki az aradi színház bérleteért tudvalevőleg szintén pályázik, a mai napon társat talált vállalkozásához Wálder József bárcái földbirtokos színművében. A közös kérvényt, melyben az anyagi garanciákról is szó lesz, holnap nyújtják be a polgármesterhez.

Az aradi szinziársulat ügyei.

(A szinziársulat-bizottság ülése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 20.

Aradváros szinziársulat bizottsága ma délelőtt fél tizenkét órakor ülést tartott a városháza tanácsstermben. Az ülést teljesen váratlanul, a délelőtt folyamán hívták össze; ez a nagy sietség főleg arra vezethető vissza, hogy a polgármester a vashidak ügyében Budapestre készülődik és az ülésen olyan tárgyak felett kellett határozni, amelyek nem értek volna reá a polgármester visszaérkezétségéig várni. (Közben kiderült a vasutassztrájk, tehát a polgármester aligha utazik hoinap a fővárosba. A hidügy is elmarad.) A csendes lefolyású ülésről tudósítónk a következőket jelenti:

Urbán Iván főispán megnyitja az ülést. Felolvastatja a Zilahy Gyula által beadott kérvényt, amelyben a szinziársulat azt kéri, hogy a városi pénztárban fekvő ovadékat utalják vissza neki. A szerződés szerint ugyanis a szinziársulat köteles a téli szezon tartama alatt havonként 400—400 koronát, az egész szezonban tehát 2000 koronát készpénzben a város pénztárába fizetni, a társulati tagok fizetésének a biztosítására. Zilahy be is fizetett 300 koronát és ezt kéri vissza.

A bizottság elrendelte a pénz visszautalását, még pedig olyan megokolással, hogy egyrészt virágvasárnapra a téli szezon véget ért, másrészt pedig a szinziársulat állandósításával a régi szerződés ezen intézkedése ugyanis idejét multá. Már Leszkayt is felmentették az utóbbi időben az ovadék letétele alól.

Ugyancsak megengedte a bizottság, hogy a szombaton rendezendő szanatóriumestély helyárait az igazgató 50%-al felemelhesse, de a bérlők jogainak épségben tartása mellett.

Végül Edvi-Ilés László szólalt fel, kérdezve, hogy mi lesz a nyári szezonnal. A szinziársulat a szerződés szerint három hónapig tartozik Aradon játszani társulatával. A nyári programot is be kell mutatni.

Zilahy Gyula kijelenti, hogy május 1-én Makóra megy társulatával és június 15-én tér vissza. Szeptember elsejétől októberig ismét Makón fog játszani.

A szinziársulat bizottság utasította Zilahy, hogy erre külön kérjen engedélyt a bizottságtól, mert így csak két és fél hónapig játszhat Aradon. Utasították továbbá a nyári program betervezésére is.

Jelenvoltak Urbán Iván elnöke alatt: Andrányi Kálmán, Barabás Béla dr., Edvi-Ilés László, Inostóris Kálmán, Mandl Vilmos dr., Reicher Ferenc, Tedeschi Viktor, Varjssy Lajos és Angel István jegyző.

Apróságok a sztrájkokról.

(A pesti spicli és a vonal-mérnök. — Egy ur, a ki közbefütyül. — A lázadók és az asszonyok. — Egy csomó rémhír.)

Arad, április 20.

A komoly tartalomtól kívül tömörked derűs jelenete is van a vasutasok sztrájkjának. Egy párat kiragadtunk közülük.

A pályaudvaron nyugodtan sétál egy hirtelen szöke ur: Hein Sámuel, a világiosi cognac-gyár igazgatója. Amerre lép, a vasutasok erősen fixiroznak és ellenségeskedve néznek reá; ketten hárman összedugják a fejüket:

— Ni, itt megy a vonalmérnök! A pesti spicli!

Egyszerre tizen-tizenketten körülfogják a mit sem sejtő direktort, és rákiáltanak:

— Mit keres az ur? Igazolja magát!

A direktor meglepetve néz körül, de látva a követelő arcokat, előhúzza a vasúti bérletjegyét, és igazolja magát. A vasutasok megnyugodva adják meg az udvariasság magyarázatát:

— Idelent van Pestről egy mérnök, aki spiclikedik reánk, és az az ember hajszálra hasonlít Önhöz. Jó lesz, ha leveszi a szemüvegét, hogy a hasonlóság ne legyen olyan feltűnő, mert különben nem állunk jól, hogy nem lesz inzultusban része!

Es a direktor kénytelen volt levenni a szemüvegét. A szóbanforgó mérnök különben állítólag az egyik mozdonyvezetőtől olyan természetes nyaklevest kapott, hogy a sinek közé esett tőle. A hír híteségeért azonban nem állunk jól, mert ma sok olyasmit mondtak, ami nem fenékig való.

Mikor az étkező teremben Chirke Vilmos, Bene Gyula, és Pető Tivadar beszéltek, épen a legbátrabb részleteknél állhatatosan felhangzott az egyik sarokból valami gunyos füttyező. Elsőzben mindenki azt hitte, hogy valamelyik kártárs füttyül, aki többit talált bevenni a jóból a keblénél. Mikor azonban az illető ördögször, hatodszor is közbefütyült, a közhangulat felzudult:

— Micsoda neveletlenség itt füttyülni! Dobjátok ki! Ki vele!

Harsány fütty volt a válasz. Dühösen néztek a hang irányában, és csakhamar konstataáltak, hogy a füttyező tulajdonosát nehéz volna a nem illik szabályaira oktanni. Az illető ugyanis egy — fekete

rigó volt, amely a falon levő kalitkából bosszajtotta szárnyra közbefütyöntéseit.

Delután két óra tájban kiment a pályaudvarra a rendőrség legkisebb hadnagya, Murády Almos is. A kíváncsiság vitte ki, mert hiszen egy rendőrtisztnek mindenütt ott kell lennie, ahol rendezavarásra van kilátás. A pályaudvar azonban csendes volt, csupán néhány vasutas járt-kelt a folyosón. Murády odainti azt a közrendőrt, amelyiknek ott van a posztja:

— No, mi ujság?

— Jelentem alásan hadnagy urnak, semmi. Csak a vasutasok lázadoznak.

— Hogy hogy?

— Már ugy értem, hadnagy ur, hogy bent isznak az étteremben és nem dolgoznak.

Ilyen lázadásra persze a legjamborabb polgárnak is nagy kedve van. A vendéglősökre nézve igazi szerencse, hogy a lázadásra nincs paragrafus a büntetőtörvénykönyvben.

A sztrájkba beleszóltak a vasutasok asszonyai is. Soknak nem tetszik a dolog: félnek a következményektől. Valószínűleg ez lesz az oka annak a tragikus dialógnak, amely két raktári munkás között folyt le.

— Nem méssz haza? — kérdezte az egyik.

— Nem.

— Miért nem?

— Azért, — vágja oda végtelen keserőséggel az ember, — mert az asszony bement a sztrájkot. Azt mondta, hogy ha nekem szabad, akkor neki is szabad, hát ő nem főz. Az áldóját ennek a sztrájknak! Most vendéglőben kell ennem!

Erdekes, hogy a városban micsoda hírek terjedtek el a sztrájk eseményeiről. Az, hogy Szolnokon dinamittal a levegőbe pütyözték egy vonatot, az még nem is tartozott a legkülönb hírek közé. Hogy Szolnokon rálöttek Korbuly József főfelügyelőre, hogy Szolnokon lerombolták a pályatestet, hogy Szolnokon a Tisza hidját fel akarták robbantani; ezek a hírek forogtak a legtöbb szájon. Egyáltalában ugy látszik, hogy egész Aradon az a hit van elterjedve, hogy a szolnoki vasutasok a nihilistáknál is nihilistábbak.

Beszélik azt is, hogy Szolnokon egy tehervonat áll, amelyiken háromszáz darab hizott ökröt szállítanak Pestre. Ez tény is. Es aki tudja, hogy hogyan szokták az ilyen vágómarhákat a waggonba beszorítani, az tökéletesen tisztában van azzal is, hogy az a háromszáz ökör két nap alatt föltétlenül elpusztul, ha se enni, se inni nem kap. Majd megfizeti az állam...

Barabás — automobilon.

(Ut Aradtól Budapestig.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 20.

Az államvasutasok sztrájkjának egy igen érdekes momentuma az, hogy Barabás Béla dr. orsz. képviselő, akit az aradi vasutasok megkértek, hogy ügyüket fenn a képviselőházban képviselje, a sztrájk miatt lemaradt Aradon. Ma délelőtt akart felutazni Budapestre, de természetesen későn jött már.

Az aradi vasutasok azonban igen nagy súlyt helyeznek arra, hogy Barabás az ügy tárgyalása alkalmával Budapesten legyen, mert véleményük szerint Dobiecsky képviselőn kívül nincs senki, aki annyira jól lenne informálva mindarról, ami a vasutasokat érdekli, mint Barabás. A buzgó képviselő most is napokig dolgozott a mozgalmi bizottság tagjaival és egy olyan memorandumot készített, mely világosan és áttekinthetően mutatja, hogy mi a vasutasok sérelme és mi a kívánságuk. Egész halomszámra gyűlt össze nála az akta, s leguőbb is két éjjel dolgozott a vasutasokkal a sérelmek írásba foglalásán.

Mindezek figyelembevételével természetesen tartja mindenki, hogy Barabás lemaradása a vasutasokra nézve nagy veszteséget jelent.

A mozgalmi bizottság tagjai azonban kerestek módot és alkalmat arra, hogy Barabás rövid időn belül a fővárosba kerüljön. Az első gondolatuk volt, hogy Barabásnak *automobilon* kell a fővárosba jutnia. Ezt a tervet meg is valósították.

Egy küldöttség felkereste Domány József aradi borkereskedőt és előadva a helyzetet, kérte, hogy az ügy fontosságára való tekintettel adja kölcsön az automobilját, mely Barabás Bélát felvinné Budapestre. Domány a legnagyobb készséggel hajlandósk mutatkozott erre, sőt Domány fia kijelentette, hogy ő maga személyesen fogja vezetni a gépet. A vasutasok erre Barabást keresték fel, aki a legnagyobb örömmel teljesítette kérésüket és kijelentette, hogy az ügy fontossága miatt automobilon megy Budapestre.

Barabást ez utjában még egy vasúti tisztviselő fogja kísélni. Az aradi vasutasok kikísérik az automobil a kurticsi országútra és itt ovációt rendeznek Barabásnak.

HIREK.

Kerékpáros lapkihordók.

— Vidéki előfizetőink szolgálatában. —

Arad, április 20.

Egy modernül berendezett ország életében nem következhetik be sztrájk, mely nagyobb felfordulást idézne elő a vasutasok sztrájkjánál. Mintha valami nehéz vihar vonulna végig az országon, úgy megfekszi a kedélyeket a mai nap eseménye.

Nincs a társadalomnak egyetlen osztálya sem, melyet érintetlenül hagyna a vonatok szünetelése. A külvilággal — leszámítva az arad-csanádi vasutak vonalait — csupán távirat és telefon útján lehet érintkezni. A posták elmaradtak, s így elmaradtak a fővárosi újságok is.

Aradon a helyi lapokból mindamellett bő értesülést nyer a közönség az országos eseményekről, sőt gondoskodtunk róla, hogy eljuttassuk lapunkat az Arad körzetébe eső községekbe, s a közelebb fekvő városokba is.

Reggel öt órakor az *Aradi Közlöny* nyomdájából *kerékpáros lapkihordók* indulnak szét ama vasúti vonalak irányába, ahol a máv. vonatai beszüntették a közlekedést. Egyrészt *Temesvárig*, másrészt pedig *Békes-Csabáig* eme kerékpáros kihordók fogják kézbesíteni lapunkat t. előfizetőinknek.

Amíg az államvasutak sztrájkja tart, addig fenntartjuk e rendszert, szolgálni és kielégíteni óhajtván vele a jelenlegi nevezetes események idején a mi nagy családnak: az *Aradi Közlöny* olvasóközönségének igényeit.

— A király ltthon. O felsége a király, mint Bécsből jelentik, eddigi diszpozíciók szerint *é. hó 25-én délután fél 4 órakor* érkezik Budapestre, a hol több hétig tartózkodik. Urnapja előtt ő felsége visszatér Bécsbe s június végén Londonba utazik, a hol egy hétig szándékozik időzni. Jól értesült udvari körök értesülése szerint a király az idén kivételosen nem Ischlben, hanem Eisen-erzben (Stájerországban) tölti a nyarat, s ha utóbb Ischlbe is ellátogat, ottani tartózkodása csupán rövid ideig tarthatna. E változásnak az az oka, hogy az uralkodónak jobb levegőre, na-

gyobb csendre és nyugalomra van szüksége, s az eisenerzi tartózkodás nyugalmasabb az ischl-nél. A nyár folyamán a perzsa sah is Eisen-erzbe érkezik s egy ottani szállodában bérel lakást. Augusztus végén a király visszatér Bécsbe, majd a dél-csehországi hadgyakorlatokra utazik. Ujabb jelentések szerint jól értesült bécsi körök megcáfolják a király eisenerzi utazásáról szóló jelentést. Ő felsége, mint a „Neues Wiener Tagblatt“ jelenti, az idén is Ischlben tölti a nyarat.

— A vasutas-sztrájk és az Acsev. Az *Arad-csanádi egyesült vasutak* állomási képviselőse a következő értesítést adta ki: A csanádi vasut a személyforgalmat *érintetlenül fentartja az összes vonalokon*, kivéve hogy a csanádi vonat csak *Makóig közlekedik*. Jegyek, miután az aradi Máv. pénztár nem ad, kaphatók utközben a vonatvezetőségénél vagy az irodában. Az arad-csanádi vasutak állomási képviselősege.

— Éjjeli fagy. Mint *solymosi* tudósítónk írja, ma reggel a hőmérséklet *fagypontra alá süllyedt*. A gyümölcsösökben valószínűleg jelentékeny a kár, miután a barack, szilva és cseresznyefák teljes virágzásban állanak. A szőlőkben azonban nem történt kár.

— A főváros és a vasutasok sztrájkja. Budapest fővárosnak két nevezetessége volt ma: nem volt vize, ellenben volt vagy tízezer sztrájkoló vasutasa. Szerencsére eddig nem okozott nagyobb bajt egyik se. A vízhiányt ugyszólván észre sem vették, a vasutasok pedig méltóan hivatásuk komolyságához, teljesen higgadtan, sőt méltóságteljesen viselkedtek egész nap. A főváros tanácsa attól tartott, hogy a vonatközlekedés szünetelése miatt mindjárt az első napon szükség fog beállni az élelmiszerekben. Ez azonban nem következett be. Budapestre a múlt heti állatvásárra 2700 darab jószágot hajtottak fel, azonfelül Kőbánya tele van sertéssel és aprójószággal. Mivel pedig az elszállítás lehetetlen volt, *tehát a husarak egyáltalán nem emelkedtek*. Annál aggasztóbb azonban a *tej-ügy*. Budapestben a Központi Tejcsarnok jelentése szerint átlag 125.000 liter tej fogy el naponta, holott a főváros környékéből csak 30.000 litert lehet behozni kocsikon, ezt is csak az első napon, mert a tejes kannák nagy része a vonatokon van. Tej dolgában tehát holnap már nagy zavarok fognak beállni. A főváros körül fekvő községek lakosságát felszólították, hogy élelmiszereket tömegesen hozzanak be Budapestre.

Bécsből telegrafálják, hogy ott a magyar vasúti sztrájk miatt *óriási drágaság következett be*. A marhahus ára már a mai nap folyamán *ötven százalékkal emelkedett*.

— Nyolc kalapácsütés. Érdekes, hogy tudatták ma éjjel a vasúti sztrájk vezetői a nyílt pályákon álló vonatokkal a sztrájk kitörését. Mindenfelé leadták az őrházaknak a jelzőkalapácsal azt a nyolc harangütést, amely azt jelenti, hogy: Minden vonat megállítandó. Az Orient Express Nagymaroson állott meg erre a jelre.

— Indiai látogató a mezőhegyesi mentelepen. Gróf *Goluchowski* Agenor közös külügyminiszter megkereste *Tallian* Béla földművelésügyi minisztert, s értesítette, hogy *Goan* ezredes, az indiai angol hadsereg lovatatójnlézetének vezetője a magyar állami mentelepek tanulmányozására Magyarországra érkezik. Le fog jönni Mezőhegyesre is. A miniszter intézkedett, hogy az

érdekes látogatót mindenütt szakemberek ka-
lauzoiják.

— A vasúti sztrájk és a mozgósítás. Bécsben ma tartották volna a mozgósítás esetén követendő eljárás megbeszélésére szolgáló katonai szaktanácskozást, amelyre a magyar államvasutak összes üzletvezetőivel megvoltak hiva. Mután azonban az aradi és kolozsvári kiküldöttek a sztrájk miatt nem jelentek meg, a tanácskozás nem volt megtartható. Miután a hadügyminiszternek jelentést kell tennie a tanácskozás eredményéről, valószínű, hogy ő Felsége még ma értesült a magyarországi vasutassztrájkrol.

— A vasárnapi munkaszünet reformja. Ilyen cím alatt mai számunkban közölt hírünkre pótlólag közöljük, hogy a vasárnapi munkaszünet ügyében a kereskedelemügyi miniszternél tisztelettel küldöttséget *Nemes Zsigmond* dr.-on kívül az aradi Lloyd társulat képviselőjében *Salacz Gyula* orsz. képviselő is vezette, s az eredményről ma levélben értesítette *Bing Vilmost* a Lloyd társulat elnökét.

— A talpasi zendülés. *Opre Péter* dr. aradi ügyvéd *Lizár Pál* talpasi lakos és ötven társai nevében ma beadványt adott át *Urbán Iván* főispánnak, melyben arra kéri, hogy a talpasi jegyző ellen beadott panasz megvizsgálását *Csukay Gyula* kisjenői főszolgabírótól vonja meg és annak, a már ujabban kitűzött, vagyis folyó hó 27-én leendő folytatása, kiegészítése és igazságos befejezése végett egy központi tisztviselőt küldjön ki.

— Az új püspökök. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király a vallás-és közoktatásügyi magy. kir. miniszter előterjesztésére *szepesti* püspökké *Párvy Sándor* egri kanonokot, *besztercebányai* püspökké pedig *Radnay Farkas* nagyváradai kanonokot nevezte ki.

— Sorozás Borosjenőn. A borosjenői járásban, a mint lapunknak táviratozzák, ma fejezték be a sorozást. Előállítottak 574 hadkötelest, a kik közül 140 soroztatott be. A sorozás katonai elnökei voltak: a cs. és kir. 33. hadkiegészítő parancsnokság részéről *Badesco* őrnagy, a nagyváradai honvédkiegészítő parancsnokság részéről: *Murányi* honvédőrnagy, polgári elnöke: *Verzár István* árvaszéki ülnök. A sorozás a legnagyobb rendben folyt le.

— Halálozás. *Susztér József*, ki az aradi sóhivatalnak negyven évig főnöke volt ma reggel 71 éves korában meghalt.

— Egy nyomorék fiucska segítése. A nyomorék *Dirnbeck* Jánoska segítésére, ma a következő adományokat vettük:

<i>Bohus István</i> br.	10 kor.
<i>Bing Vilmos</i>	5 "
<i>Braun Lacika</i>	5 "
Osszesen:	20 kor.

— A „Votul Poporului“ megszűnt. A Temesvárott megjelent *Votul Poporului* című szocialista hetilap, melynek az utóbbi időben annyi baja volt a kir. ügyességgel, a mai nappal megszűnt. Előfizetőit a budapesti „Adeverul“ vette át, melynek egy megbízottja jelenleg Temesvárott időzik.

— Tizenkilenc vízbe fullt. A zólmegyei Kovács községből megrendítő szerencsétlenség híre érkezik. A besztercebányai püspöki erdőbe naponta hetven nyolcvan munkás jár állandóan napszámba fa-csemeték ültetése végett. A tulnyomó részük tizenegy-tizenhat éves leány. Hogy az erdőbe juthassanak, a Garam folyón kell ladikon átkelniük. Tegnap délután 3—4 óra között is át akartak kelni, ezuttal azon célból, hogy a folyó tulsó partján lakó *Szlávik* erdővédnél jelentkezzenek a hetibérük átvétele végett. Hogy minél előbb végezzenek a dolgukkal, a csónakba, mely rendes körülmények között öt-hat személy számára való, egyszerre beleültek vagy huszonötön. Alig mentek egy darabot,

a csónak felborolt és az összes rajtavevők a vízbe estek. Hatnak közülük sikerült kiuszni a part-ra, de a többi tizenkilenc — majdnem kivétel nélkül fiatal leányok — odaveszett. Estig kifogtak már tizenegy hullát, a többit azonban még nem tudták megtalálni. A hullákat egyelőre a Garam partján fektették végig, ahova az egész község kizárándokolt.

— Szerencsétlenség a waggongyárban. Ma reggel az aradi waggongyár olvasztója mellett egy hordó ráesett *Pain* Demeter gyári munkás lábára és eltörte azt. A súlyosan sebesült munkást bevitték a kórházba.

— Az öngyilkos politikai ügynök. *Sakalov* öngyilkosságáról — melyről röviden már megemlékeztünk — Bécsből ma a következő részleteket telefonálják:

Kedden reggel fél öt órakor az István-téren a dómtemplom egy fülkéjében az oltári kép előtt egy fiatal ember több revolvergolyót röptett az agyába. A kórházba vitték, ahol rövid idő múlva meghalt. Az öngyilkos 34 esztendősbolgár ember: *Sakalov* István Tirnovóból. Zsebében egy skatulya töltényt és cédulát találtak, a melyre rá volt írva Tirnovóban élő szüleinek címe és az a kérés, hogy a cédulához mellékelte két fotografát adják át szüleinek. *Sakalov* tavaly egy bécsi cégnél volt alkalmazva. Akkortájt mint a macedon forradalmi bizottság ügynöke is működött és egy csempészési ügy következtében elvesztette állását. 1903. év augusztusában megjelent ugyanis *Grigorov* állítólagos szófiai kereskedővel egy bécsi szállító cégnél és ott *Grigorov* címére sürgős szállításra feladott hetven láda szöveget. A cég vasútra adta a ládákat. Zimonyban azonban kiderült, hogy a ládáknak nem szög, hanem 50.000 patron van. A céget hamis árujelzés miatt 13.500 frank bírságra ítélték, melyet a feladókól visszakövetelhetett. A mikor *Sakalov* neszét vette a dolgnak, megszökött Bécsből, a hová csak néhány nappal ezelőtt tért vissza, hogy öngyilkos legyen. A töltényeket tartalmazó láda még mindig Zimonyban hevernek.

— Állásokat nyerni legbiztosabban csakis az „Országos Általános Pályázati Hírlap” után lehet, a mely az állástadókkal való közvetlen összeköttetése folytán leggyorsabban ad hirt, az összes be-töltendő állásokról. Az állástadó is nagyobb részt e lap után töltik be a megüresedett állásokat. Minden számban számos állami, közigazgatási magán-tisztviselői, gazdasági, hivatalsozói, pénzügyi, kereskedelmi, könyveői, ügyvezetői, orvosi stb. állás van a feltételek és teljes címek kiírásával. Ingyen melléklete a „Jegysek és Házasulandók Lapja”, melynek segítségével házassági célból könnyen, gyorsan ismerkedni lehet. Előfizetés egy negyed évre 4 korona, egyes szám 40 fillér, mely bélyegben is küldhető. Kiadóhivatal: Budapest, Erzsébet-körút 18. Képviselői fiókiadóhivatalok vezetésére, minden nagyobb vidéki városban kerestetnek. 321

— Póstyéni kura otthon. Póstyén fürdő igazgatósága olyan üdvös intézkedést léptetett életbe, mely hivatalosan a sok csúszellenes reklámszert csakhamar kiszorítani. Iszapját eredeti állapotban forgalomba hozza és pedig oly módon, hogy minden iszapküldeményhez 10 üveg eredeti forrásvíz járul, amelynek segítségével egy 5 kg-os láda iszappal teljes házi kura végezhető. Ezen házi kurát bárki saját otthonában kényelmesen alkalmazhatja. Hogy mennyivel nagyobb eredménye van egy ily reális gyógykezelésnek a csodaszerek felett, azt már minden orvos tudja; a nagyközönség, sajnos, csak kárára tudja meg. Az iszapnak Aradon is van raktára: G. Földes Kelemen gyógyszerárában, Deák Ferenc-utca 11—12, hol egyúttal a használatra nézve kimerítő utasítás nyújtatik.

— Házassági célból ismerkedni legbiztosabban lehet „Házasulandók Lapja” után: ma, mikor a társas érintkezés, ismerkedés annyira meg van nehezítve, legcélszerűbb egy ilyen lap után ismeret-séget szerezni, mely házassulandók között az egész országban és külföldön is elterjedt. Számos házassági ajánlatot férfiakról, különböző hozományú nőktől tartalmaz. Száma 40 fillérért küldetik az „Országos Általános Pályázati Hírlap”-pal együtt, mely utóbbi tartalmazza az országban megüresedett összes állásokat, pályázatokat. Kiadóhivatal: Budapest, Erzsébet-körút 18. 322

— Idősnek látszó arca fiatal, üde kinézést nyerne, ha a világhírű, teljesen ártalmatlan valódi angol Balassa-féle Ugorkatejjel ápolják. Uvegje 2

korona Balassa K. gyógyszerárában, Budapest — Erzsébetfalva.

— Páris szálloda Budapest VI. Váci-körút 25. A legjobb hirtérnek örvendő és a legkedveltebb szálloda: Simon Pál ur a szálló valamennyi szobáit és belső részeit „Bachus” sör-csarnokkal együtt újonnan átalakította és villanyvilágítással látta el.

— A legjobb hajfestőket és szereket, melyek az arcbőr, a haj és a fogak szépítésére szolgálnak, kétségtelenül Czerny I. Antal cég, Bécs, Karl Ludwigstr. 6 készíti. E már többször arany és ezüst éremmel kitüntetett cégnek gazdag árjegyzéke, melyet kívánatra bárkinek ingyen küld, elég érdekes arra, hogy átnézzessék.

— Királyfi és Társa bankháza Andrassy-ut 60, pontos, diszkrét és előzékeny ügykezelés folytán kitűnő hirtérnek örvendő. Ügyfeleinek száma már a 140.000-et meghaladta, de ellenük még egy felszólamlás sem történt. T. olvasóink szives figyelmébe ajánljuk e közkedvelt szerencsés bankházat, hol a most kezdődő osztályosorszájára sorsjegyek még kaphatók. Egész sorsjegy 12 kor. 1/2 sorsjegy 6 kor. 1/4 sorsjegy 3 kor. 1/8 sorsjegy 150 kor.

— Parketta tükröfényes lesz Vojtek és Weisz-féle parkett-viasz használatától. 1 doboz 1 korona. 44

Az aradi szabósztárság.

(A szervező-bizottság felhívása.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, április 20.

Megemlékeztünk már arról, hogy az aradi szabók is mozgolódnak az általános béremelési harcban. Ma azt tudatják, hogy az aradi szabómunkások elégtelensége nem a budapesti szabósztárság hatása alatt pattant ki, hanem annak helyi okai vannak. A munkások szerint ugyanis egyes munkaadók az árakat nagyon leszorították s így a munkabér oly kicsi lett, hogy a piac drágasága miatt lehetetlen megélniük. Napról-napra súlyodnak, eladósodnak és általános nyomornak neveznek elébe. Ezzel szemben látták szükségesnek a szervezkedést. Hogy lesz-e sztrájk, az a munkaadók magatartásától van függővé téve.

A szervező bizottság egyébként ma az aradi férfi és női szabó kisiparosokhoz és munkásokhoz a következő felhívást bocsátotta ki:

Keljenek fel azon mély álmaikból, a melyet már oly régóta alusztok. Ti vagytok azok az egymástól külön falak közt élő sápadt alakok. Ti, kik várjátok mindég, mindég várjátok, hogy annyi eltűrt szenvedés után, melyben magatok k a tudományt megszereztétek, hogy a gyümölcsöt egykor élveztetek, s ime mit látunk: a várva-várt gyümölcs megjön a nyomor alakjában. A kor pedig halad, még egyszer csak érezzük, hogy lapockeink fájnak, lelegzetünk nehezedik, mellünk zilál, a köhögés fojtogat, a gyomor elromlik, jönnek az ideg és epegőresők, az aranyér stb. végre is kiszáradunk, s az utolsó darabocská tudót ki-köpjük. Ezzel simulik minden, ekkor eljött szaktársak a várva várt jobblét.

Isten, ki az embert saját képedre és hasonlatosságodra teremtetted, teremts neki egyenjogúságot, hogy a tőkének rabszolgái ne legyenek!

Tudományunk a tőkével nem küzdhet, hanem együttes erőnk elég hatalmas arra, hogy mi munkások, kik termeljük a világ millióit, azon milliókból épségünk fenntartására méltó részt élvezzünk, mi munkások iparunkban mindig csak a negyedik részt képezzük, akiket mint ócska megunt cikket ide oda löknek, dobálnak. Mi alá vagyunk vetve a munkaadó, szabász s még ha jól megy, a kifutó urak kényének is. Ti, a kik a mesterségért annyit szenvedtetek még elszájtítottatok.

Azzal gondoljátok talán jobb sorsotokat elérni, hogy kezeitek a tőkének jutányosabban fölajánljátok, hogy közelebb legyetek a sir szé-lehez. Nem, az nem lehet, hiszen családot neveltek, avagy fogtok nevelni ennek a hazának, ki veletek oly mostohán bánik, de azért ne haragudjatok rá, ne hagyjátok el, ne vitorlázatok messze idegenbe, mert az idegenbe azok a munkások is nem azzal vívták ki a jobblétet, hogy elvitorlázatok onnan, hanem összebujtak sorsuk felett határozni és azt mondták: az a fa, mely rossz gyümölcsöt terem, kivágatják és

tüzzre vetetik és így együttes erővel megtörték a tőkét és biztosították a maguk jövőjét, tehát az a haza, mely a rosszat megteremtette, megtermeli a jót is, ez pedig az összetartásban rejlik.

Bujtatok elő tehát odutokból a földnek elnyomott proletárjai, keressétek társaitokat, lépjétek a szakszervezetbe, mely országosan fön áll, a világ nagyobb városaival összeköttetésben van. Aradi csoportja Fácán-utca 7. sz. alatt, özv. *Knappné* vendéglőjében van elhelyezve hol minden vasárnap d. e 10 órától 12 óráig, hétfőn este 8 órától 10 óráig összejövetelt tart, hol a szaktársak beiratkozhatnak, továbbá a jobblétért küzdő bizottság folyó évi május hó 8 ikán, vasárnap d. u. 8 órakor a városháza kistermében a következő napirenddel: 1. A helyzet. 2. A szervezkedés célja és haszna. 3. A vasárnapi munkaszünet. 4. Indítványok. nyilvános szakszervezet tart, mely alkalommal egy pesti kiküldött szaktárs fog bővebben referálni, amiért is minden önérvényes szabó munkás ott legyen. Hadd lássuk most azt a szabó munkást Aradon, aki egy jobb létért nem óhajt szervezkedni, nem reméli, hogy közöttünk ilyen gyászvitéznek lennének, ki nek neveitől undorodik a sajtó, elfordul tőle a világ összes munkássága.

TANÜGY.

(—) Beiratás a tanítóképzőbe. Az aradi állami tanítóképző intézet első osztályába a jövő tanévre harminc növendéket vesznek fel. A felvételi kérvények június hó 20-ig adandók be az intézet igazgatóságához.

NAPIREND.

Április 21. Csütörtök. Róm. kath. naptár: Anzelm. — Protestáns naptár: Anzelm. — Görög-keleti naptár (április 8.): Herodion. — A nap két 4 óra 45 perckor, nyugszik 6 óra 40 perckor.

Időjelzés. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Enyhébb, nyugaton, délen elvéve csapadék.

Április 21. Az aradi polgári jótékony nőegylet választmányi ülése este 6 órakor (József főherceg-ut Purgly-ház.)

Nemzeti színház.

Bérlet 190. sz.

Páros.

Csütörtökön, 1904. évi április hó 21 én:

Katinka grófnő.

Operette előjátékkal, 3 felvonásban. Irta: Faragó Jenő. Zenejét szerelte: Húvós Iván.

SZEMÉLYEK:

István gróf	Arkossy V.	Simon gróf	Győre Alajos.
Anna grófné	Pajor Agnes.	János gróf	Németh J.
Katinka	Felhő Rózsa.	Ulrik, szolga	Szadai F.
Teofil herceg	Polgár S.	Jean, szolga	Ligeti V.
Pető diák	Singhoffor V.	Pásztorfiú	Márton M.
Romanovszky	Juhász S.	Pásztorleány	Fóti Frida.
Katalin	Fekete A.	1. vőfély	Juhai József.
Ulászó gróf	Bónis Lajos.	2. vőfély	Kiss József.

Kezdete este 7 és fél órakor.

Értesítés!

A Kolbay-féle

„Vadászkürt”
sör-csarnok és étteremben

ma, csütörtökön

Dankó-Estélyt

rendez

a titeli tambura és daltársulat

Mészáros István

karmester vezetése mellett. — A jövedelem egy negyedrészen a felállítandó Dankó-szobor javára fordítatik.

Belépti-díj nincs.

== Intézetek, Gyárosok, Nagykereskedők figyelmébe! ==

Posner Károly Lajos és Fia

Első magyar vonalzó intézet, üzleti könyvek gyára, könyomda,
album-gyár és térképészeti müintézet

előkelő budapesti cég képviselőjét

Arad szabad királyi város

és Aradvármegye területére

átvette az:

Aradi Nyomda Részvény Társaság

A R A D,

József főherczeg-ut 22. sz.

Kérjük azon t. vevőket is, kik a fenti céggel eddig is összekötésben voltak, hogy szükség esetében forduljanak hozzánk!

Költségvetéssel, tervezetekkel díjmentesen
készséggel szolgálunk.

Telefon 151.

A természetes keserűvizek sorából magasan kiemelkedik a

Schmidthauer-féle

Igmándi keserűvíz,

mely a **székrekedés** és azzal járó belső bajoknak u. m.: **étvágyhiány, gyomorfellúvódás, aranyér, vérbőség** sat. páratlan természetes gyógyítója.

Már fél pohárral reggelizés előtt használva teljesen fájdalom nélkül hat, a nélkül, hogy a szervezetet gyöngítené.

Főraktár Aradon: G. Földes Kelemen gyógyszerész, Fejér Gyula, Dürr Kocsárd, Schwartz J., Karácsonyi A., Rothstein M., Daimel L., Guttman S. és Lázár Gy. uraknál. Kapható mindenütt, úgy egész, mint a közönség kényelmére a 2-3-szori használatra elegendő kis fél üveges töltésben is. Utasítás mellékelve.

Fél üveg 30 fillér.

Egész üveg 50 fillér.

Seiler Bertalan

paszományos és gombkötő üzlete

Weitzer János-u. 13. sz.

a főpostával szemben.

Ajánlja dus raktárát mindenféle paszományos és gombkötő árukban, u. m. zsinór, gomb, rojtok, bojtok, selyem Ponponok és zsaniliákban.

Elvállal 526

minden e szakba vágó munkát, a legjutányosabb árak mellett.

Eladó szőlőoltvány.

Különböző bor és csemegé faju I. oszt. gyökeres szőlőoltvány,

továbbá szőlők pótlásához alkalmas **gyökeres amerikai vessző** kapható

Winkler József

szőlőoltvány termelőnél

984

Arad, Batthyány-utca 13. szám.

Uraságoktól használt

nyári és téli férfi-ruhákat háló ebédlő és más bútorkat

1133

a legmagasabb áron veszek.

Kívánatra házhoz is megyek.

Menczer Márton

Arad, Petőfi-utca 7. sz.

A legszebb

Női ruhakelmék és blousok,
Costüm kelmék fekete és színes,
Ruha és blous selymek, zeffírek,
Cosmanosi cretton és battisztok,
Napernyők a legdivatósabb kivitelben
jutányos árban szerezhetők be

Singer Sándor áruházában

Arad, Andrassy-tér 20.

774

Vidékre mintákat bérmentve küldök.

Bérbe adjuk

f. é. május hó 1-jére a Magyar-Pécskán főút 33. sz. alatti

üzlethelyiség,

nagy lakás és melléképületeket magában foglaló

házunkat,

melyet jelenleg Iritz F. Frigyes utóda cég lakja.

Lippai serfőző főraktára

Arad, Salacz-utca 5. Telefon 337. 1227

Tudósítás!

Az aradi helyőrségi húskezelőségnek szándéka a vágóökrök szükségletét egy időre szerződésileg biztosítani.

Vételre csak jól hizlalt ökrök kerülhetnek, 200-300 kg gramm súlyban átlag.

Az évi szükséglet 1200 drb. szóbeli és írásbeli ajánlatok az élsúlybani ár megnevezése mellett, az aradi helyőrségi húskezelőséghez, az aradi várba, intézendők.

1232

FOGAK

szájpadlás nélkül és anélkül, hogy a gyökerek eltávolításának 2 koronától. Az általam készített és Párisban első díjat nyert fogsorokat mindenki azonnal megszokja, beszédzavarokat nem okoz és kitűnően rág vele. Régi fogsorok átalakíttatnak.

Vidékiek 12 óra alatt kielégíttetnek.

Fogorvosi intézet: LÖFLER EMIL.

BUDAPEST,

VII, Erzsébet-körút 50. sz I. em.

Royal-szállóval szemben.

Nagyobb rendeléseknél a vasutköltség fele megtérítettik.

Fogorvos:

LÖFLER EMIL.

Foghuzás érzéstelenítve.

Tartós piombák.

Rendel: d. é. 10-12 és d. n. 3-7-ig.

Vasár- és ünnepnapokon is.

Mérsékelt árak. Részletfizetésre is.

Fogtechnikai vezető:

GROSSMANN S.

a párisi fogorvosi akadémia kiállításán a kereszttel díjazott aranyéremmel kitüntetve. Fogad reggel 8-tól este 8-ig.

219

Óriási gyümölcs termést csak úgy érhetünk el, ha gyümölcs fáinkat a Schelle-féle zöld szappan oldattal többször bepermetezzük.

A Schelle-féle zöld szappan 1 kor. 40 filléres darabokban kapható a kőszitő 999

Földes Kelemen
gyógyszerésznél Aradon

Kajhullás, hajmoly és fejkorpa ellen legbiztosabb szer a Kossuth-féle „Tinctura Capillorum“

több ismert nevű orvos által kipróbálva és ajánlva

Egy eredeti üveg ára 2 kor. — Egy próba üveg ára 1 kor.

Kapható a készítőnél:

UDVARDI KOSSUTH PAL
gyógyszertárában Arad, Boros Béni-tér 15. 1049

Kapható: Földes Kelemen, Vojtek Kálmán és Krebez Géza urak gyógyszertárában.

Sok pénz!!

400 koronát kereshet mellékesen bármily társadalmi állásu egyén, minden risico nélkül. Minden kérdezősküdeseket „A. B. 17.“ jegy alatt a „Mercur“ hirdetési iroda Stuttgart (Bergstrasse) továbbít.

Magy. kir. államvasutak igazgatósága.
60510—1904. F. IV. sz.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy a vasuti kocsikban és az állomási helyiségekben elhagyott tárgyak, u. m. bőröndök, táskák, kalapok, ruha- és fehérművek, botok, napernyők és esernyők stb. az alább felsorolt állomásokon árverés alkalmával azonnali készpénz fizetés mellett el fognak adatni:

állomáson	t. évi április hó
Arad	25-én d. e. 9 óra
Szeged	28-án d. e. 9 óra
Debreczen	29-én d. e. 9 óra

Budapest, 1904. évi április hó.
Az igazgatóság.

(Utánnemés nem díjaztatik.)

188—1904. vég. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a tamesvári kir. törvényszék 1903. évi 21248 számú végzése következtében dr. Hemmón János ügyvéd által képviselt keresk. és iparbank r. t. perjamosi cég javára, Foale Eva, Foale Genadie és Foale Dimitriu ellen 810 kor. járulékal erejéig 1903. évi december hó 14-én foganatósított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 640 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: lovak és kocsik nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek az Uj-aradi kir. járásbíró 1903. évi V. 328/4. számú végzése folytán 810 kor. tőkekövetelés, ennek 1903. évi augusztus hó 1. napjától járó 6% kamatai és 1/8 % ék váltó díj és eddig összesen 106 kor. 59 fillérben bíróság már megállapított, valamint a még felmerülő költségek erejéig Székesúton alperesek lakásán leendő eszközlésére 1904. évi május hó 2-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatalnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alulis, el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, úgy ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Ujaradon, 1904. évi április hó 18. napján.

Csizmás Szilárd,
kir. bírósági végrehajtó.

Telefon 331.

Rozsnyay Mátvás
gyógyszertára

a Szent Káromsághoz, Aradon, Szabadság-tér.

Mindennemű kül- és belföldi különlegességek, szépítőszerek, arcvizek, hölgyporok, pipere és gyógyszappanok, kötszerek, illatszerek, irrigatórok felszerelve, cognac, rum, tea, törköly, malaga, ménesi, aszabor, cacao por, gyermektáplisztek, fogporok, szárvizek, hajszeszek, szobailatok, valódi kölni viz, nagy választékban kaphatók. — Ártalmatlan, csodás hatású bőrfinomító készítmények.

Serail-arczkenőcs, éjjeli használatra. Egy tégely 1 kor. 40 fillér, kis tégely 70 fillér.
Serail-Créme, nappali használatra. Egy tégely 1 korona.
Serail-szappan. Kitűnő pipere szappan, 1 drb. ára 60 fillér.
Serail-szájviz. Kellemes aromás szárviz. 1 üveg 1 kor. 50 fillér.
Serail-hölgypor. Kiváló minőségű finom pipere por 3 szinten. Egy doboz 1 korona.

Gyermekeknek váltóház, hideglelés, számarköhögés ellen a legjobb hatású szer a valódi több-**Rozsnyay-féle chinin cukorka.** Valódi csak aközörsően kitűntetett 1 kor. ha minden egyes darab csomagoló papírosára Rozsnyay Mátvás névalírással van el látva. Egy 10 drbot tartalmazó doboz 1 kor. 152

MINDEN HÖLGYNEK SZÜKSÉGES ARCBŐRE MEGVÉDÉSÉRE A FÖLDES-FÉLE MARGIT-CREMET használni.

Ezen kitűnő összeállítású és most már az egész művelt világban elterjedt készítmény nem zsiros kenőcs, hanem a bőr által azonnal felszívódó vegykészítmény. Teljesen ártalmatlan és azért bármily hosszú ideig használva sem árt. Pár napi használat után megszüntet szepiét májfoltot, bőrtakát (mitesser) és minden arcztszátlanúságot. Massazsához használva eltünttet redőket, himlőhelyet stb.

Csakis azon készítmények valódiak, a melyek czimores védjegyemmel vannak lezárva.

Hamisítványoktól tessék óvakodni!

Egy tégely ára 1 korona. 1075

Margit szappan 70 fillér. Margit poudet 1 kor. 20 fill.

Kapható Aradon az összes gyógyszertárakban és drogueriában.

Apátfalván: Tar Imre, Battonyán: Fodor István, Vargha Antal, Borosjenőn: Pintér Ferenc, Boros-Sebosen: Zangerl Gyula, Borzován: Székely Sándor, Cs. Apacszán: Bonomi Antal, Cs. Palotán: Nagy Albert, Ceermón: Berkes Armin, Elekén: Itj. Pekker István, Földeseken: Boros Károly, Glogovácson: T. Zombory János, Gurahonczon: Molnár István, Gyorokon: Masznyik Dániel, Kis-Jenőn: Bayer György, Kevermesen: Schögl Pál, Kun-ágóán: Fejes Lajos, Kurticson: Hackenberger László, Medgyesegyházán: Kelecsényi Ferenc, Mező-Kovácsaházán: Szabady Viktor, M. Radán: U. Kossuth Pál, Nagy-Halmágyon: Hanzoros Adam, Nagy-Zerindon: Vály Géza, Ó-Pécskán: Kocszin János, Pankotán: Posevitz Gusztáv, Pityvaroson: Szabados József, Székudvaron: Fromm D. Trángott, Simándon: Csiky Lukács, Soborsóban: Károlyi Kálmán, Szemlaken: Hauszler Sándor, Tancson: Kuntz János, és Uj-Aradon: Tornaigó Géza urak gyógyszertárában.

Papp Samu

műkertész,
a Kertészeti Közlöny szerkesztője.

Elvállal kisebb nagyobb kertek berendezését vagy ujjá alakítását és további kezelését

Készít a legújabb párisi divat szerint élő virágokból csokrokat, koszorukat és mindenféle dísz tárgyakat. Mérsékelt árakért. 1218

Arad, Török Gábor-utca 20.

8470—1904.

Hirdetmény.

Az 1883. évi 44. törvényezikk 15 §-a értelmében felhívjuk Arad sz. kir. város III. osztályu kereseti adóköteles közönségét, hogy az 1902. évi adókiivetés uton 1902—1903. vagy a: 1904. évben keletkezett és még meg nem adózott haszonhajtó foglalkozások, ipar és kereskedelmi vállalatokra vonatkozó vallomásaikat 8 nap alatt legkésőbb folyó április hó 29-ig a városi adóügyszertályban annál inkább beadják, mert ennek elmulasztása esetén adójuk hivatalosan beszerzendő adatok alapján megállapíttatni.

Arad, 1904. évi április 18. napján.

A Kinek

ismeretség híján

háztartásra,
nevelőre,
üzletvezetőre,
könyvelőre,
segédre,
ispánra,
gazdatisztára,
kulcsárra,
vinczellérre,
kertészre,kulcsárnóra,
gazdasszonyra,
szakácsnóra,
szobaleányra,
házi- vagy
irodaszolgára,
pénzbeszedőre,
házmesterre,
stb.-re
van szüksége**Aki**

eladni kíván

butort,
zongorát,
bort,
gyümölcsöt,
gabonát,üzletet,
műhelyt,
lakást stb.:
vagy**Aki**

bérbeadni kíván

birtokot,
házat
vadászterü-
letet,halászatot,
telket,
kocsit,
lovat,**Aki**mind Ezeket vétel vagy bérbevétel cél-
jából keresi;**Aki**valamely állást betölteni kíván: legbizto-
sabbán értezt, ha az**„ARADI KOZLONY“**
kis hirdetési

rovatát használja.

Ügyes elárultató,aki a szabóságban jártas, egy hely-
beli női divat üzletben felvétetik.
Czím a kiadóhivatalban. 1207**Élénk forgalmu**korlátlan italméréssel egybekötött
vidéki jó üzlet eladó vagy bérbe-
adó. Ajánlatokat kérek „Élénk üz-
let“ címre a kiadóhivatalba. 1224**600 drb. füző,**üzletfelosztás miatt minden elfo-
gadható áron azonnal eladó. Aulich
Lajos utca 9. szám. 1219**Uri lakás**Deák Ferencz-utca 3. számú ház
I. emeletén, mely 5 szoba, alkov,
konyha, fürdőszoba és cselédszo-
bából áll, azonnal kiadó. 1229**Dohánytőzsde**Arad legélénkebb utcájában csa-
ládi viszonyok miatt eladó. Magá-
nyos nőnek vagy férfinak biztos
megélhetés. Tőke befektetés 800
frt. Bővebbet Kubina Bólané pa-
pírkereskedésében. 1280**Varrógép ügynökök,**kik e szakmában jártassággal bir-
nak, fix fizetés és magas jutalék
mellett felvétetnek. — Czím a ki-
adóban. 1238**Egy alig használt**jó karban levő kerékpár elulazás
miatt eladó. Megtekinthető József
főherceg ut 2. szám alatt, Lőrincz
Ádám fodrásznál. 1255**Keresünk megvételre**több példány Pallas nagy Lexicont.
Ingusz I. és Fia. 1231**Nagymennyiségű Maculatura**eladó az Aradi nyomda Részv.
Társaságnál.

Országszerte ismert

vizsgalapjainkból100 drb I korona a pénz előre való be-
küldésével bérmentve 1 k. 30 f., mint ke-
resztkötés tokban küldve, a gyűrődés
ellen vedve. 100—750 drbig a bérmentesi-
tésre 72 fillér küldendő. Utánvétellel a
szállítási költség sokkal több.**Ingusz I. és Fia**
kiadóhivatala Arad.

Ujtás a lakások tisztázásánál!Tisztelettel értesitem a n. é. közönsé-
get, hogy hosszú kísérletezés után oly
szerrel és eszközzel rendelkezem, hogy
teljes megbízhatóság és jótállás mellett
a lakások**tökéletes féregmentessé tételét**
elvállalom.Teljesíték mindennemű díszos és egy-
szerűbb**szobák, termek stb. festését**a legegyszerűbbtől a legmagasabb igé-
nyeknek megfelelő legdiszesebb kivitelig
és mindennemű mázóási és fénymázozási
munkálatokat a legalaposabb kivitelben,
a lehető legjutányosabb árak mellett. A
n. é. közönség b. megbízását kérve le-
vő tisztelettel**Guttman Sándor,**

szobafestő 601

Weitzer János-utca 19. földszint.

A legjobb fémtisztító szer

ma és az is marad az

AMOR

fémtisztító gyönyörű fényvel.

Mindenütt kapható 14, 20 és 30 filléres
dobozokban.Gyáros: Lubszynski & Co., Berlin N. O.
Ügyeljünk az „Amor“ védjegyre.

511

ALAPITATOTT 1890.

Augenstein K. Alajos

házasságközvetítő intézete

Budapest. VII., Wesselényi-utca 54. szám.

Közvetít házasságokat biztos sikerrel 6 hét alatt.
Eddig több ezer házasság sikerült. — Válaszbélyeg.

ALAPITATOTT 1890.

Az egész világból jövő

háláiratok és elismerő levelek fényes bizonyítást tesznek arról, hogy a

Hajós-féle**ARADI IBOLYA-CRÉME**szeplő, májfolt, bibires, bőrvörösség és mindennemű
arcvisszáttámaság ellen fejtűnő és utólrhetőlen készítmény.
A bőrbe rögtön felszívódik, hatása bámulatba ejtő. Nappal is
használható!**Egy tégely ára 1 korona.**

Aradi Ibolya-crém szappan 70 fill.

Ibolya-hőlypor fehér, rózsaszín és krém színben 1 doboz 1 K. 20 f.

Ibolya-tej (Eau de Violette de Hajós) egy üveg 1 kor.

Kapható a készítő és feltalálónál:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratóriumában 118

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben,

továbbá Földes Kelemen, Hauer Lajos (Gáj), Kossuth Pál, Ring
Lajos, Vojtek Kálmán gyógyszerész urak és Vojtek és Weiss dro-
guista uraknál.Figyelmeztetés: A bevásárlásnál csak a HAJÓS-féle ké-
szítményeket tessék kőzni és elfogadni.**BUTOR**

— csak jó minőségű —

legjutányosabb árban

kapható

Varga József

asztalos mesternél 1136

Arad, Kápolna-u. 6/a.

Alkalmi bevásárlási forrás.

DEUTSCH IZIDOR

órás és ékszerész

ARAD, TEMPLOM-UTCZA

Minorita-palota.

Arany-, ezüst- és zálogjegyek
megvételnek. 1078Van szerencsém a nagyjérdemű
közönség tudomására hozni, hogy
helyben,**József-főherceg-ut 11. sz.**alatt, (Karolina-utca sarkán) egy,
a mostani kor igényeinek teljesen
megfelelő**női divat és****rövidáru üzletet**
nyitottam.Amidőn magam a n. é. közönség
pártfogásába ajánlom, figye-
kezelem oda fog irányulni, hogy
nagyrabecsült vevőimnek minden
igényeit a legnagyobb mértékben
kielégítek.

Kiváló tisztelettel,

621 **Stern József.**
Ugyanott egy jó házból való ma-
tassióval felvétetik.

7442/1904.

Hirdetmény.Az 1904. évi márciusi hónap-
ban engedélyezett italmérések vár-
ható forgalmáról az aradi m. kir.
pénzügyőri biztosság által bete-
jesztett összeirási jegyzék 19 drb.
ívét, az illami jövedékről szóló
1899. évi XXV. t.-cz. 17. § a és
az erre vonatkozó utasítás 17. § a
értelmében 1904. évi április né
14-ik napjától számítandó 8 napra
a fogyasztási adófelügyelőség hiva-
talan helyiségében közszemlére
azzal tesszük ki, hogy azokat
az érdekeltek névszerint: Palko-
vits Péter, Molnár János, Mató An-
tálné, Vohlfart Aranka, Kaufmann
Lajos, Berger Samuelné, Mayer
Béla, Lenkey Antalné, Vasváry
Jánosné és Csáky Jánosné, a kik
italmérési engedélyt kaptak nem
csak megtekinthetik, hanem az
azokban kitüntetett forgalmi ada-
tokra néve az érdekelteken kívül
a kereskedelmi testület és ipartes-
tület is nyújthat be a városi fo-
gyasztási adófelügyelőséghez ész-
revételeket.Arad, 1904. évi április hó 9 én.
A városi tanács.